

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 10
pe 6 an 50
pe 12 an 90
pe 6 luni 5
N-ri de Duminecă au 4 cor.
Pentru România înălnitate pe an

Manuscrisurile se înalpoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un or garnzend: prima dată 10
beal; a doua oară 7 beal; a 3-
oară 5 b. de fiecare publicătam.

Atât abonamentele, cât și inserții,
se sursă se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oras și comitatul

Scrisori retrancate nu se primet.

TRIBUNA

Anul VIII.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 52.

La Crăciun.

Zi de veselie este Crăciunul pentru toți creștinii. Noi Români, cu atâtea obiceiuri curate creștinești, d'asemeni ne vom bucura. Lăuda-vom pe Domnul pentru-că ni-a trimis nouă Mântuitor... Adună-ne-vom toți la sfântul altar și ne vom închina cu toții în semn de smerenie.

Nu ne-am îndeplini însă pe deplin datoria de buni creștini, dacă am uita sărăcia în care se tângue atâtea frați de ai noștri. An rău a trimis adică Domnul asupra noastră... poate ca să ne pedepsească... poate ca să ne pună la încercare.

Cei ce se știu cu păcate pună deci în ziua marelui sărbători făgăduință de îndreptare. Cei-ce pătimesc pentru alții, fie cu răbdare, ca nici Domnul să nu-și întoarcă fața dela noi.

Și mai presus de toate să nu uităm a întinde mână de ajutor săracilor, ca Domnul să ne trimită și el în viitor belșug și sănătate.

Mari sunt însă și datorii ce avem de împlinit către neam. De când ne știm, tot obidiți ne simțim și în viața obștească sunt atât de puține clipele de mulțumire sufletească, vin însă valuri-valuri durerile și nedreptățile.

Ca în anul acesta însă pare că nici odată nu s'a descărcat asupra noastră urgia. Sfetnicii puși de M. Sa a fi părinți d'opotrivă de buni pentru toți locuitorii țării, față de noi nu arată un pic de bunătațe, ci nu mai știu cum să-și frământă mintea pentru iscodirea mijloacelor de a ne slăbi. Care Român să nu știe adică de planurile lui Berzeviczy, pus de M. Sa să îngrijească de școli, dar el pusu-și-a gând ca ungurești să facă toate școalele întemeiate și susținute din crunta sudoare a bietului Român?!... Ceea ce ar însemna răpunerea noastră ca popor.

Și întrebăm earăși: care Român n'a binecuvântat pe Prea Sfințiile Lor Mitropolii și Episcopii noștri, pentru-că au lăsat tigna vieții și sărit-au cu toți întru apărarea bisericii și școalei românești, cetățile de veacuri ale mult încercatului popor?!

Unde-s mai harnici conducătorii, tinutu-s'au apoi adunări în cari Români și-au ridicat glasul împotriva planurilor lui Berzeviczy...

Tot atâtea dovezi că nu din bucurii ni-e împletită viața, ci de lupte grele ni-s'a făcut parte.

Vine însă, îndată după Crăciun, ziua de fală. Fruntașii neamului, bătrînul Badea

George de Băsești și pururea tinărul Dr. V. Lucaciu chemat-au adică pe *Marția viitoare sfat la Sibiu...* Să ne vedem, să ne prindem tovarăși toți la o luptă grea în fața a *legeritor care se vor săvârși în luna aceasta...*

Partidele din Dietă nu s'au mai putut înțelege, M. Sa a orînduit deci alte alegeri, ca venind alți deputați doar-doar s-or putea pune la cale în Dietă și lucruri folositoare țării, că până acum, de multă vreme, numai ceartă a fost.

Ce se va hotărî la Sibiu, se va ști încurînd. Ceea-ce se știe și până acum, e că poporul dorește să ia parte la alegeri, și a-nume *luptând pentru izbânda fruntașilor săi*, după cum sunt și fruntașii gata a se jertfi pentru binele poporului... Să nu se mai întâmple ca în trecut, când țărani noștri erau duși să voteze pentru străini de sângele nostru, pentru cei cari în Dietă numai lucruri slabe ni-au făurit...

O rază de nădejde se ivește deci și pe cerul românesc. ~~De zece ani nu ni-am mai văzut la sfat pe fruntași, de zece ani par-că amortisem și adesea bătaia cerească să abătuse asupra noastră, căci se războiau, ei între ei, tovarășii cari au purtat împreună cele mai înălțătoare lupte...~~

Acum, ne place a crede, fruntașii se vor înțelege între sine și plan cuminte vor chibzui pentru a mai sălta puțin poporul lăsat pradă atâtor nevoi și fără-de-legi. Poporul să simtă că are apărători... Dar, la rîndul lui, să asculte și el sfaturile bune și umărul să pună când vorba e să ducem la îndeplinire o treabă națională.

Dumnezeu îi va lumina pe cei adunați la Sibiu ca bine să cumpănească toate, și ajuta-i-va și pe cei harnici cari vor veni sub steag când va suna ceasul hotărîtor.

Numai așa făcînd, putem avea nădejde că sfințele sărbători vor fi și pentru Români totdeauna prilejuri de veselie... Altfel nu, ci din ce vremurile trec, din ce mai mult s'adună asupra noastră răul, încât azi mîne nici Tatăl-nostru nu vom fi lăsați să-l zicem în tignă și în dulcea limbă românească.

Ear cine nu vrea să primească sfaturile bune, ci *coadă de topor* se face împotriva neamului său, nu-l fie casa casă, nici sărbătoarea prilej de sufletească desfătare, ci de ocară să fie până în a șaptea spiță.

Sus să avem inimile, că a bătut ceasul în care pentru veacuri se hotărăște de soartea neamului românesc.

Russu Șirianu.

Criza de guvern în România. „Conservatorul“ în numărul de Mercuri scrie, că în urma demisiei d-lui D. Sturdza, M. Sa Regele Carol a însărcinat cu formarea noului cabinet pe dl Gheorghe Gr. Cantacuzino, șeful partidului conservator care a alcătuit următoarea listă: ministru președinte și interne Gh. Gr. Cantacuzino, externe I. Lahovary, finanțe T. Ionescu, justitie Al. Bădărău, culte M. Vlădescu, lucrări publice I. Grădișteanu, domenii Ioan Lahovary și războiu general Manu.

Nouile alegeri.

— Scrisoare din Budapesta. —

4 Ian. 1905.

Disolvarea Dietei. — Mesagiul regal. — Ceremonia dela Curte. — Când vor fi alegerile.

După-ce eri contele Tisza a spus în Dietă că a sfătuit pe M. Sa să orînduiască noui alegeri, azi deputații și membrii Casei Magnaților s'au adunat la palatul regal din Buda să asculte Mesagiul prin care M. Sa împotriva Dietei și face cunoscut nouile alegeri. Lucrul acesta s'a făcut cu mare paradă. La orele 11 deputații și magnații erau în sala mare a palatului.

Deputații kossuthiști, între cari se numără de eri și Apponyi cu prietenii săi, nu au luat parte, vrînd să arate și în acest chip că-s supărați pe M. Sa pentru-că a împrăștiat Dieta nainte de a se fi votat dările.

Marele maestru de Curte vestind pe M. Sa că este așteptat în sală, Acela intră însoțit de următorii dignitari: nainte merge un comisar de Curte, îmbrăcat tot în pasomanturi; urmează stegarii țării, ministri, marele maestru al Curții avînd în mână tojagul, marele maestru al cavalerilor ducînd, scoasă din teacă, sabia M. Sale pe care o ține în sus, la dreapta lui un episcop poartă în mână crucea apostolică. Urmează apoi M. Sa, avînd în dreapta, stînga și la spate adjutanții și pe căpitanul gardei de Curte.

Intrarea M. Sale în sală a fost primită cu «Ejjen»-uri. M. Sa era îmbrăcat ca un general de cavalerie. Urcîndu-se pe tron, și-a pus calpagu pe cap și a citit Mesagiul de încheiere a Dietei. Sfîrșind, și-a descoperit ear capu și în același chip cum a intrat, a și părăsit sala mare, ducîndu-se d'a dreptul la biserică.

În Mesagi arată toate neorînduiele și certele ce s'au petrecut în Dietă, spune cum din această pricină deputații n'au putut isprăvi nimic și astfel în lipsa de legi trebuincioase, țara suferă. Ca să pună capăt acestei

Sirolin

Cel mai excelent profesor și medic îl recomandă ca remediu cu efect

contra morburilor de plămîni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronhită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceteze asudarea de noapte. — Din cauza răosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să capătă în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care să-lă să fie provăzută cu firma de mai jos

277

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera).

stări de lucruri, s'a hotărât să orânduiască noui alegeri, să dea poporului prilej a se rosti ce vrea și cum dorește să fie cărmuită țara.

*

Alegerile se vor săvârși începând cu ziua de 13/26 Ianuarie și până la 4 Februarie. Ear pe 15 Februarie vor fi chemați la Dietă nou aleși deputați.

Urmărire penală. Eri, după dizolvarea Dietei, poliția din Budapesta imediat a inmanuat o citație la 42 foști deputați pentru vandalismul săvârșit în ședința dela 13 Decembre a Dietei. Căpitanul poliției în decursul zilei de ieri i-a și ascultat pe cei mai mulți și acum ne mai avînd scutul imunității, iute se vor și pune sub acasă. Deputații au refuzat să dea ori ce deslușire zicînd că ei au săvârșit patrioticul act în calitate de deputați și așa nu pot fi luați la răspundere decât de comisiunea Dietei. E sigur însă că procurorii d-lui Tisza vor fi de altă părere.

*

Alegere de protopop. P. C. Sa Protosinzelul R. R. Ciorogariu, în calitate de comisar consistorial, a convocat pe ziua de 10/23 Ianuarie în Șiria sinodul protopopesc al aceluși tract pentru a se porcede la alegerea protopopului, în locul d-lui G. Popovici, trecut prin alegere la postul de asesor referent a Consistoriului Diecesan.

Pastorală.

P. S. Sa Episcopul I. I. Pap al Aradului a adresat acum de Crăciun o pastorală credincioșilor săi din eparchie. După ce dă povele și ca păstor bun și bicinește răul ce-l observă, încheie:

Vi-le-am atins acestea ca să vedeți, că înainte de ce au venit asupra noastră judecata cea din estan, omenimeii i-s'au dat și atâtea muștrări: vi-le-am atins acestea ca să înțegeți că Dumnezeu este acela, care poruncește pe pământ zăpadă și ploaie; El este care pogoară în iad și ridică, face sărac și îmbogățește, smerește și înalță. Și de aceea, urmînd acum să vă dau sfatul și povăța așteptată, ce v'as și putea spune alta decât să vă zic voaună cu apostolul Pavel: „Fiilor! nu fiți nebăgători de samă de muștrarea Domnului, nici nu slăbiți. (în credința voastră) fiind certați de dănsul, pentru-că pe care-l iubește, îl ceartă“ (Evrei c. 12. v. 5. 6.) Vă zic voaună cu psalmistul: „Luați învățatură, ca nu cumva să se mînie pe voi Domnul și să perifi din calea cea dreaptă“ (Ps. 1. v. 10). Vă zic voaună: întoarceți-vă către Dumnezeu cu umilință, cu post și cu rugăciune; ascultați sfaturile bisericeii și impliniți poruncile lui Dumnezeu, ca și D-zeu să implinească dorințele voastre; „Pacea să o iubiți cu toți și sfințenia, fără de care nimenea nu va vedea pe Dumnezeu“. Cercetați biserica, și faceți-vă datorințele creștinești, și pe eum vă spălați mâinile și fața obrazului în toate zilele, curățiți-vă și sufletul de întinăciunile lui, macar în posturile de peste an, ca astfel să puteți avea nădejdea iertării și a binelui care vi-le doresc la toți.

In ajutorul poporului.

Circular.

Cătră toate oficiile parohiale și protopresbiterale de sub iurisdicțiunea Consistoriului gr. or. român din Oradea-mare.

„Fericiti sunt cei milostivi că aceia se vor milui“ (Mat. V. 7.). Aceste cuvinte ale mântuitorului nostru Isus Christos, creștinii adevărați trebuie să le sape adânc în inimile lor, să le mediteze și să practice totdeauna milostenia, dar mai virtos când la miseria deobște a poporului să mai adauge miseria unui an neroditor, cum a fost anul acesta.

În urma secetei din vară în pînutul nostru pământul nu putu produce nici fănațe, nici grâne suficiente pentru hrana de toate zilele. Semănțele

aruncate în brazde nu răsăriră și cele ce inverziră fură uscate de arșița soarelui. Plugarii văzură cu ochi întristați holdele udate de sudorile lor, munca lor, truda lor nimicite cu totul. Foamea aliată cu frigul iernii acuma bate la coliba săracilor, amenințînd cu peire sute și mi de vieți.

Un privilegiu trist acesta, dar priincios ca preoții să-și desfășure în toată plinătatea măreția chemării lor de părinți și păstori sufletești, pentru a deștepta compătimirea în inima celor avuți, și a alina suferințele săracilor, văduvelor și orfanilor. Căci „cel ce dă săracilor, nu se va lipsi“ și „cel ce miluește pe sărac dă împrumut lui D-zeu, și după darea lui se va răsplăti lui“ (Pilde XXVIII. 25. XIX. 17).

Dacă în timpuri normale milostenia și binefacerea către săraci este o datorie creștinească pentru cei bogăți, în timpuri anormale, în timp de foamete, nu numai cei bogăți, dar și săracii înșiși datoresc a se lipsi de ceva și a ajuta pe cel ce nu are absolut nimic. „Voi sunteți săraci zice Sf. Vasilie cel Mare, un altul este și mai sărac decât pentru o zi. Faceți parte în mod liberal de prisosul vostru celui ce nu are nimic. Dacă toată subsistența voastră să reducă la o pâne, și dacă un sărac se presintă la ușa voastră, scoate din camera ta aceea singură pâne, și ridicînd ochii la ceriu, ziceți lui Dumnezeu: Eu nu am decât această pâne ce vezi Doamne; pericolul este evident, dar eu sacrific tot preceptului tău, și dau din puținul ce am fratelui meu care fomeză. Ajută tu însuși pe servitorul tău, care este în pericol. De veți face așa, pânea ce veți da în lipsa voastră va produce roade înmulțite ea va fi gemenele (coiful) unui seceriș bogat, amanetul (zalogul) nutrimintului vostru, garanța milostivirei dumnezeiești“.

După măsura puținței datorii sunteți așadar, preoților, a veni voi în primul loc în ajutorul celor lipsiți cu propriul vostru avut, cu dinarul vostru, și totodată a mijloci pentru ei la cei avuți, prin ce mai virtos veți atrage stima, încrederea și dragostea parochienilor voștri.

În privirea acestei înalte datorii pastorale, față de nevojarurile, lipsa și sărăcia de care suferă populațiunea noastră în cele mai multe localități, dăm următoarele instrucțiuni și îndrumări preoților parochiali:

1., Preotul local în fie-care parohie, va forma cu trei sau cinci, fruntași un „comitet de bine-facere“; va cerceta casele săracilor și orfanilor spre a constata lipsurile lor și a-i mîngăia în suferințele lor, va cerceta casele celor cu dare de mână și avuți cerșind și adunînd eleșină (milă) după puțința și dragostea creștinească a fie-căruia: pâne, mălaiu, făină, grâu, cucuruz etc. pentru cei flămânzi, cari n'au ce mânca, îmbrăcăminte pentru cei goi, cari n'au ce îmbrăca.

2., Fie-care preot în comuna sa va interveni și mijloci pe calea organelor administrative după puțință, ajutoare și împrumuturi ieftine pentru cei lipsiți și bătuiți de foamete.

Oficiile protopresbiterale sunt poștite a trimite fără întârziere fie-căruia oficiu parochial câte un exemplar din acest circular pentru conformare.

Oradea-mare, 18/31 Decembre 1904.

Vasiliu Mangra,
vic. episcopesc.

Rușinea noastră.

Rușinea cea mai mare a Românilor din Țeara Ungurească și Ardeal e că în cercurile românești de ani mulți se aleg tot deputați unguri, oameni de ai stăpînirii.

În comitatul Aradului:

la Boroș-Ineu, Chișineu, Iosășet, Sântana, Șiria, Pecica și Radna;

în comitatul Bihorului:

Aleșdul, Ceica și Ugra au ales unguri de ai stăpînirii, Beiușul și Tinca unguri kosuthiști;

în Caraș-Severin:

Caransebeșul, Făgetul, Lugojul, Bogșa, Sasca, Oravița și Zorlențul-Mare;

în a Temeșului:

Ciacova, Lipova, Moravița, Recașul și Végvár;

în Torontal:

B. St. Giorgi, Zichyfalva;

în Sălajiu;

Șimleu și Zelau;

în Sîmar;

Baia-Mare, Crașau, Iojib și Șomcuta.

În Maramurăș:

Șugatagul;

Cât despre comitatele ardelene, singur cercul Dobrei a ales Român naționalist încolo:

Baia de Criș, Hunedoara, Hațegul, Orăștia, Sebeșul-Săsesc (în Hunedoara) Alvințul, Ighiul unguresc, Uioara (în Alba de jos), Gilăul, Cojocna, Teaca (Cojocna), Murăș-Ludoș, Trascăul (Turda Arieș), Cristianul, Nochrichul (Sibiu), Arpașul de jos (Făgăraș), Ilonda-Mare, Lăpușul și Belleanu (în Solnoc Dobîca) Năsăudul (în Bistrița Năsăud) — eată tot atâtea cercuri bune românești cari au ales toate deputați unguri, mare parte oameni de-ai stăpînirii.

Oare fi-vom și pe viitor așa de slabî, să alegem tot deputați cari nu-s de neamul nostru? Oare Dumnezeu să nu-i lumineze și întărească odată și pe Români, cî tot pe căi rătăcite să le fie scris a umbla?

Rescumpărări de Anul nou.

Pe lista dlui Dr. Oncu, președintele comitetului Iparohial din Arad, și-au rescumpărat felicitările de anul nou o mulțime de cărturari din Arad și jur, așa că până eri s'au strins peste 300 coroane.

Cu banii aceștia și ce se mai adunaseră vor ajuta elevii și ucenicii săraci români din oraș.

Indemnăm pe toți să dăruiască, trimițînd banii la dl Dr. N. Oncu, inimosul fruntaș care ajută atât de mult pe cei în strîmtoare și sărăcie.

Crăciunul școlarilor săraci din Arad.

Sărbătoare de bucurie, care a stors multe lacrimi din ochii părinților, și au întărit credința micilor elevi golășei, că Christos și pentru ei s'a născut, a fost ziua de Miercuri dimineața, pe care am amintit-o și înaintea în acest ziar. Școala din centru îndesată de școlari, care de care mai desbrăcați, în frunte cu cei 4 învățători și învățătoare din localitate și părinții adunați, au așteptat sosirea d-lui președinte al comitetului parochial Dr. Nicolau Oncu pentru deschiderea festivității de îmbrăcare a celor lipsiți. Cuierile de pe pereții școlii erau pline cu vestmintele comandate din interesele fondurilor: *Costa și Maria Obereneș, a Comunelor eterne, Dimiriș și Iuliana Iorgovici* și din colecta întreprinsă spre acest scop. Școlarii au intonat în corpe tropariul glasului 5 și mai multe imne populare de ale marelui praznic ce se apropie. Unul dintre elevii clasei a VI-a, a declamat frumos poezia ocazională de Nicu Stejărel, intitulată „La îmbrăcarea școlarilor săraci“ storcînd lacrimi din ochii prezentilor. Dl președinte, după ascultarea raportului din partea notarului comitetului parochial și a episcopului-primar, mititor la pașii întreprinși în aceasta afacere, prin o cuvîntare foarte simțitoare adresată școlarilor și părinților declară festivitatea de deschisă. Înaintea de a procedea la împărțire vesmintelor, directorul școlar Iosif Moldovan, în numele corpului învățătoresc și a școlarilor, mulțamește președintelui pentru părinteasca îngrijire și deosebitul interes ce-l arată față de școlii și cu deosebire de soartea școlarilor săraci, mulțamește și Onoratului comitet parochial și marimonioșilor donatori și binefăcători, ale căror memoria va rămănea vecinic întipărită în inimile micilor beneficiați. După împărțirea vesmintelor în preș de peste 400 coroane școlarilor, s'a îmbrăcat din fundațiunea fericitorilor binefăcători *Dimiriș și Iuliana Iorgovici* și cel mai bun învățcel de cismari *Pavel Dan* aplicat la evlaviosul nostru parochian Ștefan Tanascu. Festivitatea s'a încheiat cu tropariul vestitor de veselie al glasului.

lui 3, cântat în corpore de școlarii încălziți la inimă, prin cuvintele dulci auzite din gura celor ce poartă grijă și de soarta lor amărită și de bucuria născută în ei la vederea frumoaselor vesminte ce au căpătat ca dar de răciun, dela cei-ce pătrunși de învățăturile mântuitoare a lui Christos, se știu însufleți și de soarta lor.

M.

Ni-se fac întrebări din mai multe părți cu privire la alegeri: lupta-vor adică Români pentru candidat român, și cine unde candidează?

Răspuns se va da în săptămâna viitoare, după-ce fruntașii adunați la Sibiu vor lua Marți hotărârile de care ne vom ține toți.

Convocare.

Subscrișiți convocăm pe delegații români ai cercurilor electorale la

Conferență electorală

pe ziua de 10 Ianuarie n. 1905 la orele 10 înainte de amiază în orașul Sibiu în sala cea mare dela hotelul »Impăratul Romanilor«.

ORDINEA DE ZI:

1. Luarea unei rezoluțiuni asupra situației politice.
2. Alegerea comitetului electoral executiv.
3. Propuneri.

Cluj, 29 Decembre 1904.

George Pop de Băsești.

Dr. Vasilie Lucaciu.

Războiul ruso-japonez.

Amănunte despre capitularea Port-Arthurului.

Privitor la capitularea dela 2 Ianuarie a Port-Arthurului se dau următoarele amănunte:

Londra, 3 Ian. După ce erî seara la ciasurile 9 și 1/2, au iscălit învoiala de predare, Japonezii au luat azi în stăpânire mai multe întărituri. Rușii au primit aproape toate condițiunile Japonezilor și au mai rămas să se înțeleagă asupra câtorva puncte însemnate. În asemenea împrejurări Japonezii înainte de a se iscăli contractul au telegrafat următoarele la Tokio:

Amândouă părțile la ciasurile patru și jumătate au încheiat pertractările. Comisarul rușii au primit toate condițiile și s'au rostit pentru capitulație. Acum sa iscălesc acele.

Îndată ce s'a sfârșit această pertractare, armatele au încetat lupta. La a doua pertractare s'au înțeles cu ce cinste militărească să fie împărțite Rușii la plecarea din Port-Arthur. Comisarul trimis de Nogi a făgăduit fără nici o greutate că va împlini dorința lui Stössel, că răniții și bolnavii ruși să fie și mai departe îngrijiți de medicii ruși, numai într'un lucru au fost greutăți: și anume, ca armata rusă să se retragă în șire închegate, înarmată și cu steagul. La asta Japonezii nu se prea învoiesc.

Pertractarea a fost cât se poate de pretenoasă și delegații, după cuvintele de introduce, au început să fraternizeze. În pădurea mare numită Cuib de vultur, pe o masă era mâncare și beutură, ear pertractarea o întrerupeau mereu lăudându-și reciproc virtutea militară.

Petersburg, 4 Ian. Ambasadorul frances de aici a primit știrea telegrafică, că garnisoanet din Port-Arthur îi s'au asigurat condițiunile cele mai pline de cinste, așa între altele și aceea, ca oficerii armatei să se poată retrage cu armele.

Londra, 4 Ian. Agenția Reuter vestește din Tokio: După contractul referitor la predarea Port-Arthurului, pe soldații garnisoanet din Port-Arthur îi vor duce în Japonia ca prizonieri de război.

Petersburg, 5 Ianuarie. Privitor la starea trupelor ruse din Port-Arthur, comandantul

Stoessel raportase la 1 Ianuarie Tarului următoarele:

„Eri dimineață Japonezii au aruncat în văzduh întăritura Nr. 3 și îndată după aceea au început să bombardeze întreaga linie de mează noapte a cetății. Au dat apoi doue asalturi, așa că deși la început i-am respins, în cele din urmă partea de răsărit a cetății ajunge în stăpânirea lor. În starea în care suntem, nu ne mai putem susține, ci trebuie să capitulăm. Am îndurat perderi mari. Generalii Gandurin și Sevcanov sunt răniți; căpitanul Seredov, comandantul întăriturii Nr. 3 și-a perdut viața între dărîmături. Împărate puternic, sîi îndurător. Am făcut ce omului îi este în putință să facă, judecă asupra noastră cu milă. În cele 11 luni de luptă puterile ni-s'au istovit. A patra parte dintre apărători — și dintre aceștia jumătate sunt însă bolnavi — trebuie să apere întărituri pe întindere de 27 verste (mile), fără să aibă clipe de odihnă.

„Bieții ostași au ajuns umbre. La 11 Dec. Japonezii au bombardat cu tunuri mari corăbiile noastre de război din portul dinlăuntru, scufundându-le pe toate, afară de Sevastopol. Azi Japonezii au mai primit ajutoare și-s gata de asalt pe toată linia. Bombele cad și asupra spitalelor, din care Nr. 6 a fost făcut praț, ear Nr. 9 și 11 de asemeni au suferit. Doi doctori și o îngrijitoare au fost răniți. Oficerii abea mai avem, căci în Oct. și Noem. au căzut 200. E apoi un frig înspăimântător. Boalele și frigul ne seceră mai rău ca bombele japoneze. Muniții abia mai avem“.

Londra, 4 Ian. Răniții și bolnavii din Port-Arthur sunt peste 15.000. Primul gând al Japonezilor a fost să se îngrijească de o hrană mai bună. Nogi la porunca lui Micado, îndată după iscălirea capitulației, a transportat o mulțime de lucruri pentru legat rănile și de ale hranei și acum pe lângă medicii ruși sunt și medicii Japonezi, cari îngrijesc de bolnavi în spitale. Japonezii au mare griji față de Stössel, așa îndată după iscălirea capitulației i a dat voie să trimită țarului o telegramă, în care l vestește despre căderea Port-Arthurului.

Tokio, 5 Ianuarie Nu se poate descrie starea spitalelor din Port-Arthur. Viața celor răniți și bolnavi era mai grozavă de cât a celor din front. Pretutindenî în oraș trupuri rupte de bombe în bucăți; la înmormântarea lor nu se putea gândi nimeni. În aier era un miros groaznic, așa că până și îngrijitoarele din spital, obicinuite cu mirosurile grele, cădeau leșinate. Ele numai legate la nas cu vată muiată în mirosuri bune puteau sta în spitale. Mulțime de răniți și bolnavi au fost omorîți în paturile din spital de granatele cari cădeau ziua și noaptea. De săptămâni de zile nu mai era apoi hrană. Bolnavilor li-se da carne stricată de cal, din pricina căreii se îmbolnăveau și mai rău, a nume li-se umflau gingiile. Un oficer rus, care a luat parte la asediarea Sevastopolului spune că și atunci a fost ceva înspăimântător, dar lucruri grozave ca în Port-Arthur nu s'a mai pomenit.

Petersburg, 5 Ian. În urma capitulării Port-Arthurului lupta pe mare a Rușilor se schimbă cu desăvîrsire. Comandantul flotei balticei Rosdetvensky a primit ordin să se oprească la insulele Madagascar. Apropierea lui de marea galbenă l-ar expune adică la totală înfringere, deoarece întreaga putere maritimă a Japoniei este nelegată și-l poate întâmpina cu toate vasele de război care atîta vreme au stat în fața Port-Arthurului.

Londra, 5 Ianuarie. După știrile mai noi, la începutul războiului în Port-Arthur au fost 35.000 soldați. Dintre aceștia au căzut în luptă 11.000, s'au rănit și îmbolnăvit 16.000, ear 8000 au luptat în întărituri, și dintre aceștia 2000 sunt răniți acum.

A P E L I

Facem un călduros apel către toți abonenții, cititorii și binevoitorii ziarului nostru să grăbească pe d'oparte cu reînnoirea abonamentului, ca astfel trimiterea ziarului să nu fie întreruptă (vom trimite adică pe anul viitor numai celor cari au plătit înainte!), — pe de altă parte rugăm pe toți câți ne sunt binevoitori să facă cea mai întinsă propagandă pentru lățirea »Tribunei«, ca astfel să nu fie sat, ba chiar știutor de carte român care să nu aibă în casa sa »Tribuna«.

Cei cari se hotărăsc să aboneze, să trimită prețul înainte de sărbători; să facă aceasta îndeosebi noii abonenți, ca astfel să avem vreme a tipări adresele și a regula trimiterea foii. Mai târziu, după anul nou, e mare adică îmbulzeala și cei cari n'au grăbit, pot să sufere neajunsuri numai din pricină că au tot amânat cu trimiterea banilor.

Vechii abonenți să lipească pe mandatul postal fășia cu numele și numărul adresei.

ADMINISTRAȚIA
ZIARULUI „TRIBUNA“.

Tuturor abonenților noștri le poftim
o o o Sărbători fericite! o o o

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Decembre 1904.

— Archiducele Iosif, comandantul honvezimei, cel care atât de mult îi iubește pe Unguri, de mai multe zile este rău bolnav în Fiume. La curte e mare grija, de oare-ce archiducele e bătrân și anevoie mai poate suporta boala grea.

— Dela comitat. Fișpanul comitatului Arad a și primit Mercuri dela minister înștiințare despre noile alegeri. Pe Sâmbătă orî Lunî — scriu ziarele ungurești — fișpanul va și convoca congreagația pentru a se lua măsurî în vederea alegerilor. Curând vom ști deci zilele de alegeri în comitatul nostru.

— Confiscare. Poliția din Arad, în urma ordinului primit dela procuratura din Oradia-Mare, a confiscat Mercuri toate numerile ce a mai găsit din ziarul »Függetlenség« din acea zi. Numitul ziar publicase adică la loc de frunte o poezie (de Nagy Lajos) în care procurorul a văzut vătămarea Majestății Sale. În poezie se zice că M. Sa și-ar fi căleat jurământul...

Dacă un ziar românesc scria altfel de poezie, desigur că ajungeau iute în temniță toți redactorii.

— Fondul Iancu. »Telegraful« scrie: »După cum suntem informați, presidul »Asociațiunii« a primit încunoștiințare dela ministerul de interne, că banii adunați pentru ridicarea unui monument la mormântul lui Iancu și confiscați la timpul său, poate să-i ridice la cassa oficiului de dare din Sibiu, având să-i folosească spre scopurile școalei civile de fete, susținut din partea »Asociațiunii«.

— Pentru săraci. Ni-se serie: Sâmbăta trecută, săracii din Curtici fără deosebire de lege și naționalitate, au avut o zi de bucurie, căci o inimă generoasă a mai molcomit suferințele provenite din lipsa cea mare a hranei de toate zilele. În aceasta zi s'a împărțit 400 cor., ce domnul Ladislau Hacheubenger apotecar în loc le-a pus la dispoziția antistiei comunale spre distribuire.

Acest stimat domn n'a proces ca domniî dela comitat cu cele 200.000 coroane împărțindule așa zicând mai numai satelor ungurești, ci având cultură înaltă creștinească, a silit a lecui deoptrivă suferințele celor lipsiți.

Felicităm sincer pe acest domn marinimos cu cuvintele: „Fericiți sunt cei milostivi, că aceia se vor milui“.

— **Românii din Basarabia.** În Basarabia s'a constituit un comitet național român, care urmărește revendicarea mai multor drepturi de naționalitate, între care acela al predării limbii Române în școlile primare rurale și oficierea liturghiei în limba Română.

S'a stabilit un program al acestor revendicări, la care au aderat Polonii, Finlandezii și Circazienii, și care a fost semnat pe clase de către reprezentanții nobilimii, burgezimei și proprietarilor rurali.

Comitetul central al comitetelor naționale s'a pronunțat pentru introducerea constituției în Rusia.

— **Prin muncă.** În Rusia ministru al căilor ferate este un fost — lucrător cu ziua. El cheamă Mihail Chilcov. În tinerețe fusese oficer de gardă și avusese avere mare. Ușuratic fiind, iute și-a tocat tot ce a avut și astfel a trebuit să iasă din armată, ajungând peritor de foame. Văzându-se astfel, luă o hotărâre bărbătească: să muncească! Se duse în America și acolo intră lucrător la o fabrică de fer. Trecu apoi în Anglia, unde se desăvârși în meșteșugul de lăcătuș ear în urmă mașinist. S'a întors atunci în Rusia, intrând la căile ferate, unde după o muncă de 15 ani a ajuns apoi ministru. Și încă ministru vestit și dintre cei cu îndrăznețe planuri. Astfel și calea ferată peste Siberia și până la Port-Arthur prin trînsul s'a făcut.

E de însemnat, că în toată lupta grea a vieții sale a luat parte și nevastă-sa, deși era născută prințesă. Ea nu-l părăsise adică văzându-l sărac, și l'a însoțit în America și în toate părțile.

— **Societatea Academică, Social-Literară „România Jună“** din Vineri în seara de Silvestru aranjază petrecere împreună cu dans începutul 9 ore seara. Comitetul.

— **Lucruri slabe.** Ni se scrie: Mercuri, 15/28 Dec. a. c., așa numitul partid liberal din cercul electoral Radna, a ținut în Radna o adunare în care s'a constituit din nou și-a luat măsuri în vederea alegerilor dietale.

La aceasta adunare a luat parte pe lângă jidovii, notarii și biraele cercului și *binecunoscutul preot Puticnu* din Cuvin. Singur numai dintre toți preoții și învățătorii cercului. Preotul Puticnu a ținut în românește pentru birae și jurați și un discurs mai lung în care a prea mărit politica liberală a lui Tisz, făcând apel la sprijinul Românilor. Tot el a fost și traducătorul telegramelor ce s'au expedat la adresa lui Tisz și *Vancsó* din plenul adunării, vorbea sârmanul de tot spume făcea la gură. Dar n'a vorbit în zadar, pentru-că după adunare, dându-se un mare aldămaș, el a mâncat și a băut de cinste.

Sârman popor român! Când toți așa zicând „dela Vlădică până la opincă“ ne sbuciumăm a afla căi și mijloace de a ne apăra limba, școala și biserica, să se mai aște *preot român*, care în adunări publice să iee parte și preamărească o politică păcătoasă.

— **Frica la oamenii tari.** Spiritele mari au părțile slabe, ca și ceilalți muritorii, și se întâmplă adesea ca oamenii cei mai curagioși și mai temerari în fața lucrurilor celor mai puțin spăimântătoare.

Așa împăratul August avea o așa frică de furtună că purta totdeauna pe el o piele de miel, ca talizman în contra trăsnetului: îndată ce auzea bubuind tunetul se ascundea și își astupa urechile.

Chopin se îmbolnăvi de frică zărind nu lințoliu.

Tureune, marele și valorosul căpitan, tremura la vederea unui șoarece.

Aceste mici falșități fizice sunt însă mai de înțeles decât îngrijirile morale la unii oameni celebri.

Rossini, muzicant sărbătorit și admirat, câștiga o mulțime de bani; aceasta nu-l împedea să fie mereu chinuit de ideea sărăciei; era încredințat că într-o zi o să fie silit să ceară de pomană ca să capete o bucată de pâine.

Pictorul și poetul Gabriel Rossetti suferea de o formă specială a delirului persecuției; el auzea în cântecul păsărilor tot fel de injurii la adresa sa și, ca să se proteje, tapeta cu saltele pereții odăii sale.

Ampère arse o măreață încercare asupra viitorului chimiei pentru-că credea că fusese inspirat de dracu scriind'o.

Marele filosof Hobbes nu putea suporta întunerecul pentru-că i-se părea populat de sufletele morților.

Petru cel mare se temea să treacă cel mai mic părau.

Mozart era convins că o să fie otrăvit și afirma că o să-l otrăvească italienii.

Schuman istorisia pretutindenii că spiritul lui Beethoven îi dictase cele mai bune opere muzicale.

În sfârșit, marele poet italian Dante își considera calul ca pe un oracol: dacă dimineața primea voios mângăerile stăpânului său, acesta era fericit și mulțumit pentru restul zilei, dar dacă rămânea indiferent la vorbele cele mai dulci, poetul, grav și posomorit, s'aștepta la o nenorocire și nu era asigurat decât după apusul soarelui.

— **Lucruri slabe.** Ni-se scrie: Publicul român cunoaște deja prea bine isprăvile fibirăului Hadfi când cu pedepsirea celor 13 flăcăi români pentru cocardele naționale purtate la întimpinarea Prea Sfințitului Episcop al Aradului cu prilejul sfințirii bisericii; apoi pedepsirea tot din aceasta cauză a președintelui comitetului parochial Dr. Nestor Oprean, a parochiului Ioan Popoviciu, și a învățătorului Atanasie Lipovan. Asemenea sunt cunoscute și persecuțiile acestui domn ce de atunci se țin lanț contra lui Dr. Nestor Oprean ba chiar și a servitorimei lui.

În fine are publicul român cunoștință și despre deamna purtare a poporului român din Sân-Miclașul-mare, care a făcut de 10—15 ani mare înaintare, și despre frumoasa purtare românească a acestui popor cu prilejul sfințirii bisericii.

Tot acest popor la anul 1901 în Ianuarie a ales de primar al comunei pe dl Traian Stoicanescu — contra tuturor poticnirilor dușmanilor.

Acesta a fost însă pasul, care a adus după sine și neînțelegerile! Unele fapte de a primarului Stoicanescu încă sunt cunoscute, căci dânsul e acela, care a felicitat de binevenire pe episcopul în limba *maghiară*; dânsul este care a regretat din adâncul sufletului, că bolnav fiind nu a putut lua parte la patriotica serbare a lui Rákocy! Dânsul este care a ridicat pe o datorie comunală de 120.000 cor. o școală elementară de stat cu limba de propunere maghiară; și a supus și pe credincioșii noștri — cari pentru susținerea școlii noastre solvesc deja 25% la o dare suplimentară de 5% pentru aceea școală de stat; și dânsul e acela, care a lipsit comuna noastră bisericească de ajutorul de 4000 cor. deja votat odată sub antecesorul său în primăria, străin de neamul nostru.

Pe scurt dânsul e acela, care de când a ajuns primar s'a cumințit și și-a recunoscut rățacirea de mai înainte, a ajuns la pricepere mai bună și a aflat, că e mai bine să faci serviciul domnilor dela putere, e și mai rentabil aceasta poate, de cât să ții cu sfințenie la interesul neamului tău.

Acesta și-a luat-o de țintă demult și pe aceasta cale merge. Eată a venit presara Anului-Nou gregorian, și unii Români — cari știu ce e omenia — și-au cugetat, că va fi mare cinste pentru ei, dacă vor felicita pe dl Hadfi de anul nou — căci doar merită un așa domn, care stă să mănânce pe Români de drag! Deci de ce să nu facă dânsul un conduct cu torțe — căci doar și episcopului i-s'a făcut, ear spesele și așa altul le dă; așa au gândit frații noștri: Nicolau Dogariu (Pișcot), Dimitrie Bobârnac, George Dogariu, Nicolau Pescan (Polovică), Virgil Nicolici, Simion Fulș, George Babi, George Subota, Mitru Raica și Nistor Crișan. Skost ka Geld! și fala-I mare.

Deci „Dictum factum“. Și a pornit conductul de torțe de-a lungul străzii și-'fi era mai mare dragul cum pășește maiestros nainte gîntea română — „strănepoți de-a lui Traian“, de clocotea tina sub picioarele lor — cu muzica și marșul lui Rákocy.

În fine eată-i ajunsî la treptele tronului lui Hadfi. Și pășește nainte frunțașul frunțașilor Nicolau Dogar (Pișcot) și ține-mi-te la dicție așa de frumoasă, așa de pătrunzătoare în cât pe înaltul sărbătorit l'au năpădit lacrimile și de nu încheia și de grabă cu „D-zeu să trăiască de domnul și pe doamna și pe copii lu d-na și și pe dl Bayer“ (socrul fibirăului); poate că

era și esundare. Și așa sufletul lor s'a ușurat și ei datorința sfântă au împlinit!

Ear Traian Stoicanescu va fi vesel că poate arăta și el ce știe pune la cale.

— **Clar obscur.** Cazul deputatului francez Syveton, moartea căruia grabnică sosi, par'că tocmai în momentul psihologic spre a răscula eară-și, spiritele Francezilor, atunci când el abia se potolise și răsufiau, alergătura lor nebu-nească după Dreyfus, fantasma „trădării“ din 1894, te face să te mai gândești la un lucru la vecinul mister ce învăluie unele povești istorice. O mână, par'că, nevăzută grămădește în giurul unor evenimente ceva care nu-l umbră întunecoasă și nici lumină lămurită, ci un soi de amurg prin carele, crezând că poți zări ce e nu deslusești nimica, și rămâi cu false păreri mai rele de cât o curată necunoștință. O sancta simplicitas!

Care să fie ori chipul și pricina morții ne bunului aceluși palmuitor al generalului André ministru de războiu, chiar în parlament și pentru motive străine de vre-o atingere personală intr dânsul? Toată lumea jură că o știe, dar nimeni încă nu o pricepe... Vezi oameul foarte inteligent, de pildă, ca marele poet Francois Corppée declamând: răsbunare ucigașului. Iar pe alți născuind pe socoteala mortului câte infamii toate; și dacă te coprinde mila pentru cei dintră groaza te apucă de ceilalți. Dai scepticilor dreptate, și'i vine să desperezi de ușurința judecării omenestii. Ceea-ce se adoaă la curiozitatea lucrului e că, pe cât mai multe capete se adăugă spre a-l desluși, pe atâta el se aburește ca un ciob de oglindă prea de aproape observat. Așa s'a petrecut de când lumea, și trec astfel trei prin Istoria omenirii atâtea problematice cazuri întâmplare așa zicând ziua în amiază mare.

Bunăeară pentru care anume vină pedepsirea Octavian August pe Ovidiu, cel mai resfățat poet al Romei, cel mai sărbătorit la curtea împărătească, relegându-l tocmai la Tomis, la marginea de miază-noapte-răsărit a imperiului? Ce crimă săvârșește dînsul? Pe cine ofensase? Cui ajunsese primejdios la Roma? Toate presupunerile cele mai ingenioase nu au putut alcătui măcar un început de certitudine... De bună seama că ambițioasa megeră imperială Livia trebuie să a fost rănită cum-va de indiscretul poet, de oare ce fiul ei Tiberiu, când se urcă pe tron, nu iertă prin tr'un act de clemență, pretutinden obicinuit la întronarea noilor suverani...

Dar misteriosul Masque de Fer cine să a fost? O rudă a lui Ludovic XIV? Un comandant felon?... Omul a trăit închis, în Paris chiar, ar îndelungați, a fost cunoscut bine de o sumă de inși, cu toate acestea, nimeni nu-i afirmă cu certitudine identitatea...

Cavalerul Eon fost-a femeie sau bărbat? Cei cetări mai nouă îi hotărâsc sexul bărbătesc și caracterul fin diplomatic precum și lăcomia de ban — împinsă până la chantage...

Dar pe ucigașul lui Barbu Catargiu cum îl cheamă? Ce neam de om era?

În sfârșit, bietul Walter Raleigh a avut dreptate să-și arunce în foc manuscritele istorisale generale în urma cunoscutei scene de omnia la care a fost martor în curtea închisorii sale.

— **Atragem atenția cititorilor noștri** asupra plastrului Benson, vestit în lumea întreagă, preparat în laboratorul farmaciei Seaburg și Johnson. Peș 5000 medicel, farmaciști și chemicieni dovedes efectul minunat al plastrului Benson, indeosebi durerii nervoase, junghiuri în spate, reumă, asthmă, tuse, scintirii, neregularitățile nervoase de inimă, înțepenirea musculaturii, boale de rinichi, derangamente de stomac și alte boale. Prețul e 1 cor 20 fileri și se poate căpăta în ori-ce farmacie o drougherie. Pentru efectul neîntrecut, se falsifică de aceea cumpărătorii să fie cu luare aminte. Reprezentant în Ungaria Weinberger și Kellner, Bdapesta VI. Uj-uteza 3.

— **Cine vrea să facă daruri frumoase** de preț iubitorilor săi, să se adreseze cu încredere la Weinberger Ferencz, giuvergiu bine reputat din Arad, Andrassyter Otel Central. El recomanda atențiunei și sprijinului publicului cu altul mai ales, cu cât are nu numai prăvălie bogată dar și solidă și impunătoare. Prețurile sunt ține, serviciul prompt, face giuvaericele el însuși are atelier de reparări. Telefon 439.

CREDO

(După Iulia B. P. Haşdeu).

Ce bine e, o Doamne sfinte, ce bine e să ai cre-
dinţă!
Să cred în Tine tot de-auna, orbeşte, ca şi un
copil,
Şi să Te văd în ceruri, Doamne, strălucitor de
biruinţă,
Pe tron înconjurat de îngeri, Tăie să mă 'nchin
umil.

Ce bine e să ştiu, o Doamne, că Tu la toţi ne
eşti părinte,
Că ne iubeşti în tot de-auna şi 'n tot de-auna eşti
cu noi, —
Acela care crede 'n Tine, o Doamne mare, Doamne
sfinte,
Găseşte 'n braţul Tău scăpare şi la dureri şi la
nevoi.

Ce bine e să-mi las gândirea la Maica-Precista
Fecioară,
Căci ea la toţi ne este mamă şi ne mângâie, pri-
veghind
Să scape de păcat aceia pe care moartea îi do-
boară
Şi — păcătoşi — în a lor rugă spre dânsa bra-
ţele întind.

O Doamne, fă-mă tot de-auna să-ţi port o vect-
nică credinţă,
Să mă supun poruncii Tale, la Tine să mă 'n-
chin umil, —
Şi să te văd în ceruri, Doamne, strălucitor de
biruinţă,
Având în tine o credinţă, naivă ca şi un copil!

Dem. Moldoveanu.

Ceii doi fanfaroni şi modestul.

Trei pedagogi, din una şi aceeaşi comu-
nă, venind după terminarea studiilor
acasă şi găsind postul de învăţător vacant,
să deteră pe lângă preotul lor spre a fi
aleşi.

Preotul însă le răspunse: »Mai întâi
de a-mi da votul din chestiune, voiesc să
mă conving despre ceea-ce aţi învăţat şi
ştiţi!«

La aceasta cel dintâi îi răspunse în-
tr'un ton obrasnic şi laudăros: »Dle părin-
te! Atâtea ştiu, încât nici 10 ani nu-mi-ar
ajunge ca să-ţi pot istorisi toate câte le-am
învăţat!«

Al doilea era şi mai fanfaron: »Toate
acelea sunt nimic, pe lângă cele ce ştiu
eu; atâtea am învăţat, încât dacă cerul
mi-ar servi de hârtie, ear' mările de cer-
neală, tot nu mi-ar ajunge să scriu toate
câte le ştiu!«

Cel de al treilea însă zise modest şi
serios: »Dle părinte! cu toate că eu am
învăţat întotdeauna, totuşi ceea-ce ştiu e
prea puţin în măsură, cu ceea-ce trebuie să
ştie un om, încât e aproape nimic!«

Răspunsul acesta plăcu atât de mult
preotului, încât la moment resolvă cererile
referitoare la postul vacant zicând: »Voi
car! le-aţi învăţat şi le ştiţi toate, uşor vă
puteţi afla un post în lume, e însă în drept
şi datorinţa noastră, a ne îngriji de acela
a cărui existenţă nu e sigură!«

Astfel fu ales de învăţător cel modest;
fanfaronii însă să depărtară ruşinaţi, cari
pe lângă toată ştiinţa lor nu-şi aflară nici
un post în lume.

LUCIA.

Prietini scumpi, când voi muri
Sădiţi o salce 'n cimitir.
Mi-e drag frunzişu-î plângător.
Să cadă floare-î ca un mir
Ca un parfum îmbătător
Pe crucea care m'o umbri.

Eram singuri într'o noapte de April așa de-a-
proape!

Ea 'nclinase candid fruntea; pe zimbirile de clape
Flutura ca o columbă mâna ei... visa clavirul...
Ai fi zis c'o adiere, peste trestii, peste ape,
Trece 'n cet, să nu deştepte păsărelele din somn!
Visătoare pe tulpine, miî de flori, mişcând potirul,
Işi ardeau tămăia 'n umbră, către al cerurilor
Domn.

Toate dulcile miresme ale mândrei primăverii
Pe fereastra-ne deschisă năvăleau ca mângăeri...
Parcu 'şi clătina cununa de castani, ear vechi
stejari

Ascultau cum trece noaptea, mândri, calmi şi
seculari!

Era vîntul mut în zare, şi deşertă 'n larg câmpia.
Singuri, singuri şi-aşa tineri... imi priviam în
ochi Lucia!

Gânditoare-î era fruntea sub şuviţa ei bălae...
Iară ochii-aşa de-albăstri, — s'ar fi zis că două
stele

Işi topisă nemurirea în albastra lor vâpae.
Mă'mbătam de frumuseţea-î cum te 'mbeţi de
vioarele,

Şi-o iubiam naiv, cu mintea, cum iubeşte 'ntăia
oară,!

Un copil naiv o floare, fratele pe-o surioară...
Ea sfinţea cu respiraţia, aerul ce-o 'ncunjava.
Duşi pe gânduri remasem... şi cum mâna'mi
tremura,

Li atinsă 'n treacă mîna într'o dulce 'nfiore.
Eram rază, eram cântec, la ori care-a ei mişcare;
Privind fruntea-î înclinată sub a gândului povară,
Am simţit atunci cât poate în durere să se aline
Primăvara unei inimii, frumuseţea'n primăvară!...
Luna ce suia pe ceruri printr'a stelelor lumina
O 'necase 'n mantă albă cu vâpaia-î mătăsoasă...
Ea privind atunci în ochi-mi, se văzu așa fru-
moasă,

În oglindele-mi din suflet, că surise ca o sfântă,
Şi 'ncepu să cânte... astăzi tot o mai aud cum
cântă!

Armonie, armonie, dulce fică a durerii
Limbă ce ai fost creată de un geniu în iubire,
Sfânt ecou ce ni-l trimite pe miresmele adierii
A Italiei suspine murmurînd gondolierii,
Faclă smulsă dela ceruri, luminând ce-î feri-
cirea,

Tu, când treci purtând prin aer, caldul inimii
cuvânt,

Tot mai mândră trece 'n vălu-î de regină atunci
gândirea!

Cine te-ar putea pătrunde când cobori în glasul
sfânt!

Al fecioarei care-şi leagă taina, dorul ei de-un
cânt!

Tot ce vezi, e o privire, lacrima ce abea s'a-
scunde...

Mai departe? o enigmă care nimeni n'o pătrunde.
Taina valurilor mării, şi a nopţii ce scânteie
Nu-î mai grea de smuls ca taina dintr'un suflet
de femeie.

Eram singuri, așa tineri, şi priveam în ochi Lu-
cia...

Tremura în noi ecoul cântecului încetat.
Ea pe umăru-mi de-odată fruntea albă şi-a lăsat,
Grea de gândurile triste ce-adiase melodia.
Simţea tu pe Desdemona că plângea neştiu-
toare

În adîncul tău copilă? — Peste gura ta de floare
Am lăsat a mele buze, ca un fluture de foc,
Şi ţi-am sărutat durerea, viaţa ta fără noroc.
Rece, palidă, la pieptu-mi, te-am îmbrăţişat plân-
gînd,

Rece, palidă 'nmormăntu-ţi mi te-au coborît
curînd.

Un suris fu agonia ca şi viaţa ta de trist
Şi te-ai dus copilă scumpă, sus în braţele lui
Christ.

A!... căsuţa depărtată ce-adumbrise fecioria,
Glume de copil, voi cânturi ce-adormeaşi copi-
lăria,

Farmec ne'nţeles, pe care nimenea nu l'a sup us
Şi'n robia cărui, mintea tuturor cade cu drag,
Tu ce'nmărmureşti pe Faust la al Margheritei
prag,

Nevinovăţie sfântă de copil, — unde v'aţi dus?
Pace adîncă amintirei, sufletului tău, — adio!
A copilului iubire ne'ntinată, n'oi mai şti-o...
E aceeaşi noapte adîncă peste parcuri, peste ape,
Numai mâna ta copilă nu mai flutură pe clape...

Prietini scumpi când voi muri

Sădiţi o salce 'n cimitir.

Mi-e drag frunzişu-î plângător...

Să cadă floarea-î ca un mir,

Ca un parfum străjuitor

În umbra 'n care voi dormi...

ALFRED de MUSSET.

Trad. liberă de D. Nanu.

Colindă.

Colo sus Doamne mai sus,
Sus în dombra cerului
Scrisă-î masa de mătăsoasă,
Prenjur mesii scaune;
Pe scaune cine şede?
D-zeu cu soţul său,
Cu soţul său cu Sîn-Petru,
Cu câţi sfinţi are cu toţi;
Tot îşi beu şi deluesc,
Zi de vară până sară.
Când îşi fură lângă sară
Gre veste ce le picară,
Dela o dalbă de fecioară,
C'a prădat Iuda raiul.
Pradă mare ce-o făcut!
Da de acolo ce a luat?
Soarele cu razele,
Luna cu lumina,
Şi scaunul Domnului,
Ciubăru botezului,
Şi-o carte de liturgie.
Toate 'n iad că le căra.
Mândru răi întunecos,
Groznic iadu luminos.
D-zeu din grai graie:
Sfinţii mei şi dragii mei!
Car! de voi vă veţi afla
Să pogoraţi pe Iuda?
Sânt-Ilie prunc tânăr
Cătră domnul că graia:
Gata's doamne şi voi me
Numa'mi da armele tale.
D-zeu din grai graie:
Eu armele şi le-aş da
Armele's foarte grele
Şi te-î vătămă cu ele.
Sânt-Ilie îi graie:
N'ave Doamne bai de ace!
D-zeu i-le dăde,
Şi că bine-î învăţa:
Când acolo te-î apropie
Tună rar, fulgeră des.
Sânt-Ilie purcede,
Ca şi vîntu pe pământ,
Ca fulgeru Doamne pe cer.
Când acolo apropie
Sânt-Ilie n'asculta
Cum Domnul învăţa,
Tună des fulgeră rar;
Când tună întăoară
Nime'n samă nu-l luară,
Când tună a douăoară
Groznic iadu-î clătinară,
Când tună a treiaoară
Groznic iadu-î despicară.
Iară Iuda aplecă fugă.
Sânt-Ilie îi graie:
Tine Iudă dobânda
N'apleca Iudo fuga!
Decum să'mi ţin dobânda
Dinţii'n gură nu-mi rămân.
Sânt-Ilie să băga
Tocma'n fundul iadului;
Şi de acolo ce scoate?
Soarele cu razele,
Luna cu lumina
Scaunul Domnului,
Şi ciubăru botezului,
Şi o carte de liturgie.
Dacă de acolo le scoate

Le lua dinnapo
Ca pe niște oi;
Toate'n raî că le băga
Si acolo că le pune
Care unde să love.
Acolo's acolo fie
Până 'n vecii de vecie.
Până ce s'a judeca
Cerul și pământul.
Te veselește gazdă
Cu dalbă colinda noastră,
Lontru'n casă sănătate
Pe deafară bogătate.

*
Colindă.

Pogorātu-i pogorât
Dumnezeu p'acest pământ,
Dumnezeu cu soțu său
Cu soțul său cu Sân-Petru.
Luară-se duseră-se
Prin oraș prin Făgăraș
De-alungul d'orașului,
Ei-și Doamne nimeriră
La cel mare de bogat,
Bună ziua oamenii buni!
Sănătoși de voi culduși!
Dumnezeu îi grăi-ele:
N'aveți prânzul să ni-l dați
Pentru sfânta Duminecă
Până-s popii 'n biserică?
B'avem prânzul pre bogat,
Prânzul nostru nu-i de voi
Cel de oameni mari ca noi!
Dumnezeu se dobrezele,
De acolo se duce-le
De-alungul d'orașului.
Ei-și Doamne nimeriră
La cel mic de suruman,
Bună ziua oamenii buni!
Sănătoși voi mai buni!
Dumnezeu îi grăi-ele!
N'aveți prânzul să ni-l dați
Pentru sfânta Duminecă
Până-s popii 'n biserică?
B'avem prânzul pe puțin,
Treci 'n casă să-l prânzim!
Că din cât nu mi-o d'ajunge
Avem vecinii foarte buni
Și pe noi ni-o împrumuta,
Până noi ni-om sătura.
Sân-Petru de unde lua
Dumnezeu mai mult frăța.
Dacă ei că își prânzea
Cruce mândră ce-și făcea!?
Și la gazdă mulțamea.
Din casă dacă eșia
Dumnezeu din grai grăia:
O prinde-te Petre, prinde
Pe d'umăr de-a stângu meu!
Caută'n jos spre răsărit
Să vezi Petre ce-i vedea,
Nu mă ține Doamne așa!
Că ce văd îmbătrânesc
Că văd ușa iadului,
Încă și iadul eu totu,
Tot venind din ce putând
Tot crâșcând și sughețând
Cu hermușii nedurmind.
Lasă-l Petre, lasă-l dragă
Că acel loc e gătit
La cel mare de bogat,
Care prânzu nu ni-o dat,
O prinde-te Petre prinde,
Pe dumăr de-adreptu-meu!
Caută 'n jos și caută'n sus
Caută 'n sus spre răsărit
Să vezi Petre ce-i vedea.
O ține-mă Doamne așa!
Că ce văd întânăresc,
Că văd ușa raiului
Încă și raiul eu totu,
Tot venind din ce putând
Nu te poți apropia
De mirosul florilor,
De zongonul sfinților,
De paza făclilor,
Lasă-l Petre, lasă-l dragă
Că acel loc e gătit
La cel mic de suruman,
Care prânzul ni-l'o dat,
Pentru sfânta Duminecă
Pân'-au fost popii 'n biserică.

Culeasă de: George M. Teaha.

Colinda lui Christos.

În ast' casă
La ast' masă
Șazutu-mi-o Dumnezeu,
Dumnezeu
Cu fiul său,
Și cum sta
Și sfătuia,
Sfinții apostoli venea
Pe Christos mi-l întreba
De ce-i vinul
De ce-i mirul
De ce-i grăul.
Domnul Christos le zicea:
Nu știu de ce mă 'ntrebați
Ori credința mi-o cereați
Că știți bine că pe min'
Pentru-că am fost creștin
Jidoviî vândutu-mo
Jidoviî închisu-mo
Ș'apoî răstignitu-mo
Pe o cruce
De măr dulce.
Cum mă răstignea
Prin mâni mă pirona
Prin coastă mă străpungea
De sângele-mi curgea
Și 'n vin se prefăcea.
Și cum mă chinuia
Sudori mă cuprindea
Sudorile 'mi curgea
În mir se prefăcea.
Și cum mă 'n cununa
Lacrămile 'mi curgea
În grâu se prefăcea.
Să fiți gazdă sănătos
Că 'am colindat frumos,
Și găzdoia cea frumoasă
Fie mulți ani sănătoasă.

*
Colindă.

Sus în slava cerului
În mijlocul raiului,
La scaunul lui Dumnezeu
Vine Ioan
Sânt Ioan
Cu Ilie
Sfântu Ilie
Și cu Petru
Sfântu Petru
Și toți trei să jeluia:
„Doamne sfinte ce-am pățit
Că ast' noapte mi-o venit
Sătanele iadului
În raî cu toți mi-o intrat
Și raiu mi-l'o spurcat,
Ce-o aflat
Tot mi-o luat,
Ce-o găsit
Tot mi-o prădat
Și-o luat
Doamne luat
Și luna
Cu lumina,
Soarele cu căldura,
Stelele
Cu razele,
Și în iad
Mi-le-au cărat.
Raiu de s'a 'ntunecat
Iadu de s'a luminat“.
D-zeu cum auzea
Cu puteri îi încărca
Și în iad îi alerga.
Sfântul Ioan cum intra
Ce găsea tot boteza;
Ilie, tot fulgera;
Și sfânt tot trăsnea
Pe draci afară-î țipa,
Luna 'nnapoi o lua
Și soarele cu căldura
Și stelele
Cu razele
Și în raî le așeza,
Iadu ear să 'ntuneca
Raiu ear' se lumina.

*
Colindă.

Sus în susul cel mai sus
Sus în vârful muntelui
Sunt trei cruci de lemn cioplit
Făcute de răstignit.
— Da pe cine-or răstigni?

— Pe fiul lui Dumnezeu
Car' ne-o mântuit de rău.
— Da de ce l-or răstigni?
Pîn' ce 'n lume-o predicat
Să ne ferim de păcat,
Pîn' ce 'n lume-o botezac
Mulți Jidovi a 'ncreștinat.
— Da cine l'or răstigni?
— Da Jidoviî păgâni
Între tâlhari
De lucruri mari,
Cu spini l'or încununa
Cu oțet l'or adăpa
Cu sulți l'or înțapa
Și în față l'or ccuipa,
Pentru-că s'o 'ncumentat
Să ne scape de păcat,
De păcatul strămoșesc
Unde oamenii robesc,
Unde și noi am robii
Dar Christos ne-a mântuit
Fie în veci prea mărit!

*
Colinda gazdei.

Câmpu mi-o n'albit
Domn bun*)
Craciun mi-o venit,
Cu Crăciun și noi
Noi aștia vre-o doi,
Și-o venit cu noi
Și alții vre-o doi,
Să ne 'mpreună
Și să-ți colindăm
Colindă frumoasă
Să fie sănătoasă,
Dragă gazda noastră,
Și să fi voioasă
Și prea veseloasă
Că azi s'o născut
Christos ne 'nfășat
Într'on grajd stricat.
Îngerii s'o dus
Și 'n iesle l'o pus,
Ieslele o 'nverzit
Îngerii-o vorbit
Mi-o vorbit
Grăit,
Că în lume nu-i
Ca bun Dumnezeu
Și cu fiul său.
Apoi l'o luat
Și 'n făși l'o 'nfășat.
Fășile-o plesnit
Christos mi-o vorbit:
„Îngeri, îngere!,
Voi prietini mei,
Mergeți pân' la ceri
Și imi scoboriți
Toiag de argint
C'am de drumărit
Aici pe pământ“.
Cum îngerii cădea
Stelele cădea
Cu toate venea
Pe Christos să-l vadă
În genunchii să-l cadă.
Să fiți sănătoase
Gazde dumneavoastră.

Anzită în Felfelău lângă Reghinul săsesc dela Si
milon Pinthi bătrân.*
Colinda Sfântului Ioan.

Aici sus la munt
Lerul Doamne*)
În aceste domnești curți,
Sfântul Dumnezeu
Și cu fiul său
Și cu sfânt Ioan
Și cu moș Crăciun,
Mi-so scoborit
Și mi-o găzduit;
În mijloc de curți
Dumnezeu ședea
Pe jilt de mătasă
Impletit 'n șasă
De doamna boreasă.
Lângă el ședea
Christos fiul său
Pe jilt de argint
În cinci impletit
De gazda dăruit.
Cum roată ședea

*) Se rostogolește după așa care vers.

Imprejur de masă,
Cea mândră boreasă
Bine-î ominea
Bine mi-î goştea;
Dar cel moş Crăciun
Mânca
Nu mânca,
Bea
Şi nu prea bea
Făr' din graiu graia:
„Noi bem
Noi mâncăm
Şi nu ne-întrebăm
Nici de tinereţă
Nici de bătrâneţă”
Un sfânt le zicea:
— „O fi moş Crăciun
Că-î de mult pe drum”
Sfânt Ioan zicea:
„Ba io 's mai bătrân
Şi io 's mai de mult
Căci când s'a născut
Isus pe pământ,
Eu l'am rădicat
Şi i-am dăruiat
Toiag de argint
Să ne stăpânească
Să ne cârmuiască
Ca pe d-voastră
Gazdă prea voioasă”.

Culese de Teodor. A. Bogdan,
învăţător în Bistriţa.

COLINDELE.

Căţi dintre noi, cei eşiţi din popor, nu păstrăm încă aduceri aminte neşterse, despre traista dela Moş-Ajun, de dorinţa neînvinsă ce aveam de-a colinda în seara din spre Crăciun, «de ramura de trandafiri de hârtie», de semănatul cu grâu şi orz, aruncat cu respect pe capetele albite de mulţimea anilor ale bătrânilor, în cosişele fetelor cum şi a celor din jurul lor, strigându-le voios

Să trăiţi, să 'mbătrâniţi.
La anul şi la mulţi ani.

Obiceiul de a colinda, îl putem urmări în istorie până la Etruşti. Strămoşii nostri Români păstrau şi ei cu sfinţenie acest obicei, la sărbătoarea Larilor care cădea la 23 Decembrie, copiii mergeau pe la casele patricianilor (bogătanii) Români şi le cântau diferite bucăţi din viaţa Larilor, felicitându-i, iar în schimb primeau plăcinte spre a li-se aduce jertfe. Nu ne-au rămas nimic se-
is dela cei Vechi despre aceste cântece, ele ne-au fost însă păstrate din moşi-strămoşi prin gura poporului. Noi le auzim în colindele copiilor din noaptea spre Crăciun, spre pildă:

Ha! Lero! Doamne
O! Lerum! Doamne
O! Ler Doamne, Domn din Cer
O! Ler Doamne flori, flori de măr.

Cu venirea creştinismului, ultimele două rânduri, au luat caracterul creştinesc. Predicatorii creştini s'au folosit de credinţa Romanilor în Lari şi de sărbătoarea lor, spre a introduce creştinismul la Români. E sigur, că ei au spus poporului, că domnul nostru Isus, este de asemenea un Lar şi încă Larul cel mai mare, cel mai bun, şi mai bine făcător pentru omenire, care s'a născut chiar pe timpul acestor sărbători şi că poporul, să-l primească numai pe el de Lar, şi această sărbătoare, s'o serbeze anume numai în cinstea lui, în cinstea acestui Lar nou, al Larului lumii, mântuitorului. Poporul i-au plăcut aceste idei, care se potriveau cu vechia lui credinţă, de oare-ce nu-i era străină, şi a şi primit-o. Preoţii şi învăţătorii creştini, s'au nevoit ca să strecoare întâmplări din viaţa lui Christos, în acele cântece — colinde, prin cari Romanii preamăriau mai

înnainte pe Lari săi proprii, şi astfel, colindele de mai înnainte ale Romanilor păgâni, s'au prefăcut în colinde, pentru Romanii creştini; de aici şi colindul creştin.

O! Ler Doamne Domn din Cer
O! Ler Doamne flori de măr...

Căci trebuie să mărturisim, că cântecele — colinde, prin care se preamăreau Lari păgâni au trebuit să cuprindă în trăsesele întâmplări bine-făcătoare din viaţa Larilor, într'un asemenea mod, după cum cuprind, şi colindele creştine, întâmplări dela naşterea şi din viaţa Mântuitorului. Tot odată au trebuit să cuprindă ele, ca şi colindele noastre, felicitări către părinţii de familie, pe unde se cerea plăcintele de jertfe pentru Lari. Vremea ivirei colindelor şi formelor, precum şi chipul şi timpul colindărei, este străvechie. Ea se ridică, departe, departe, şi ne arată desluşit că atunci când noi am devenit Români, eram şi creştini. Colindele sunt născute deci de-odată cu poporul Român, credinţa în Lari şi cultul lor, au străbătut toată viaţa Romanilor, din timpurile cele mai vechi şi până în cele mai noi, şi au fost atât de înrădăcinate în fiinţa lor, în cât nici o prefacere a credinţei şi a sentimentelor lor, n'au fost în stare să le stărpească, nici chiar vitregia vremurilor prin care au trecut Români. Numai această credinţă atât de înrădăcinată în inima Romanilor, a putut păstra numele de Lar, chipul şi forma colindării, forma ei neschimbată, şi aceeaşi la toţi Români, până în ziua de astăzi.

Credinţa în Lari cei vechi a căzut prin introducerea creştinismului.

Românii însă, şi-au aflat alt Lar, mai mare, un Lar domn din cer, care i-a păzit tot de-auna, şi încă îi apără şi îi fereşte şi astăzi de toate relele, şi căruia singur, i-au păstrat Românii cultul Larilor de mai înainte, deşi înţelesul colindelor, prin care se preamăriau Larii cei vechi, s'au schimbat şi s'au înlocuit, prin idei potrivite cu viaţa şi sfinţenia acestui Lar nou, Domn din cer, a Mântuitorului lumii.

Biserica din sat.

Pe o culme de colină
E biserica din sat,
Unde sufletul, Românul,
De mii de ani s'a adăpat!

De prin veacuri de urgie
Mângâiere tu, ne-ai fost,
Ca la sânul unei mame
Noi aflat-am adăpost.

Oh, de multe ori sunat-au
Clopotele tale'n dungă
Şi ca iarba resărit-au
Turci, Tătari cu barbe lungi.

Şi veneau tot cete — cete
Pe cai iuţi precum e vântul
Să ne stângă de pe lume —
Fi i-ar înghiţit pământul!

Şi plecând de pe la vetre
Codrii grei gemeau de noi;
Apărându-ne moşia,
Muriam moarte de eroi.

Dar acele oarde multe,
Rînd pe rînd s'au risipit
Ea în semn de biruinţă
Crucea sa ne-a strălucit.

Pe aceasta sfântă cruce
Tu Române s'o cinsteşti:
Şi atunci printre popoare
Multe veacuri să trăeşti!

Iosif Stanca.

AUROREI.

Fetiţa lelei cea mai scumpă,
Mult dragălaşa pasărică,
Să creşti tu mare, să te faci tu
Voinică!

Tu cumînţenie deplină,
Draguţa tutuor din casă,
Să ai noroc în lumea asta.
Cât o crăiusă...

Tu jucărie dragostoasă,
Ce dulce poţi fi mititică,
Când stringi cu dragoste la sinu-ţi
O păpuşică...

Inseminezi ori-ce privire,
Cu farmecile-ţi dragălaşe,
Şi nu-i de mult de când ieşita-ţi
Din faşe...

Dar azi deja eşti fată mare,
De patru ani ai fost în vară,
Şi recitezi şi cânti cu vocea
În ori-ce seară.

Odorul mamei cel mai mare,
Mult dragălaşă pasărică,
Să creşti tu mare să te faci tu
Voinică!...

Elena din Ardeal.

GAZDĂ MARE.

— Poezie populară. —

Frunză verde de sulfine,
Vină puică după mine,
Sub stejar la rădăcină
Că sunt gazdă foarte bună.
Am o casă așa de mare,
D'o vezi din şasă hotară.
Coş așa de ridicat
De să 'nalță peste sat.
Ş'am o moară sub fereastră
Dă-mi curge făină 'n casă.
Doi țințari
Îmi sunt morari.
Ea cocoşu
Umple coşu.
Şi gânsacu
Ține sacu.
Găina
Cerne făina.
Un cobăţ¹⁾
E la căpăt.²⁾
Blide, oale
Rotogoale
Stau în tindă³⁾
Până 'n grindă,
Şi curechi
Până 'n urechi.
Crumpi, păsulă
Îi destulă.
Şi cârnaţi
Stau acătaţi,
Carne îi așa de multă
În cât pot face o nuntă.
Brânza 'n vasă
Să îngheasă.
Şi tot de ce poită ai
Veşti afla ca şi 'ntr'un raî,
Din pădurea dela munte,
Lemne multe îmi aduce
Prepeşiţa
Cu căruţa,
Şi le taie,
Lângă paie.
Ciocărlanu
Cu ciocanu
Şi le-adună la un loc
Le aprinde de-mi fac foc.
Răduşale⁴⁾ să grăbesc
Prânz mare îţi pregătesc.
Doauă muşte,
Fac găluşte,
Doi căţai
Fac tăeţei.
Mălaiu îmi stă pe foc,

1) buhă.

2) vamă.

3) oulînă.

4) Bucătăreasă.

Chisălița face bloc¹⁾
 Un curcan,
 Îi la căzan.
 Eară cioara
 Ferbe oala.
 Cucu în nuc stă și cântă
 Porcu la colaci frământă.
 Rățoiu
 Scoate gunoiu.
 Eară rata
 Spală masa.
 Măța n'nr'una să întoarce,
 Și la fuioare îmi toarce.
 Toată lumea de-î umbla
 Gazd'ășa nu vei afla.
 Așa avere de mare
 Nici un împărat nu are.
 A mea să fi de voești
 Toate tu le stăpânești.
 Fata stă și mi-l privește,
 Și din graiu așa grăește:
 Multe fete-ai fermecat
 Pe toate le-ai înșălat.
 Și acum vrei și pe mine,
 Să merg bade după tine.
 Poate-atunci voi fi a ta
 Când vei ști tu numără
 Penele de pe doi cuți
 Frunza de pe nouă nucți,
 Câtă ploae pică n'vînt
 Și earba ce-î pe pământ,
 Poate-atunci
 Și nici atunci,
 Când o face popu nucți
 Și stejarul mere dulci,
 Când îi lupu cu cercei,
 Și păstorul după mei,
 Când îi ursu cu nădragi
 Și păstorul după vaci.
 Poate-atunci
 Și nici atunci.
 Inzădar ești gazdă mare
 Inima mea poftă n'are,
 Mai voesc în zomonită²⁾
 Cu drăguțul cu credință,
 Decât ca să fiu a ta,
 Mai bine moartă a-și vrea.

„Selaș, 1904.

Culese de Traia M. Boleanțiu.

Fecioraș de boeraș.

(Baladă pop.)

Da'n creangă de leuștean
 Leagănă-să leagănă
 De sufletu vântului
 De n'torsu pământului,
 Că borea când îmi bătea
 Cătinel să legăna
 Cătinel mi-se liulea
 Fecioraș
 De boeraș,
 Făr' de tată
 Și nănaș
 Că pe ei îl boteza
 Pe-o creangă de mărăgună
 Se n'aibă nici o zi bună
 Până ce nu mi-a d'afila
 După spusa mamă-sa
 Bujoraș de pe livadă
 Ce să-l fie lui de tată
 Și tiriboc dingă Blaj
 Ca să-l fie de nănaș
 Tiriboc și giorele
 Ca să-l fie cumătrele
 Cel fecior
 Cel domnișor
 Legăna-se legăna
 Măricel mi-se făcea
 Codrul cruce îmi d'umbla
 Văile mi-le călea
 Bujoraș nu îmi d'afila
 Bujoraș nici tiriboc
 Că erau cu toți la un loc
 Nu-mi găsea nici giorele
 Că erau duse și ele
 La ospăț
 Pe-on vîrf de băț.
 Cel fecior
 Cel domnișor
 Blăstămat-o blăstămat

1) Clocotește.

2) Colibă în pământ.

De soarele s'o nroșit
 Și ceriu s'o nvinețit
 Și pământu s'o inverzit
 Și tot nu s'o împodobit
 Cu bujori
 De-î roșiori
 Tiriboc
 De-î cu soroce,
 Giorele
 Vinețele
 De să te tot uiți la ele.
 Cel fecioraș, cel fecioraș
 Cel copil de boeraș
 Florile cum le vedea
 Cu brațu mi-le strîngea
 La maica-sa le ducea.
 Maica-sa cum le vedea
 Să intrista
 Să supăra
 Și de năcaz îmi crepa.
 Floricea din buruiănă
 Că nu-mi era pămănteană
 Că mi era fată de smeu
 Uitată de D-zeu,
 Că abia de opt ani era
 Când ea mi-se mărita
 Și în păcate îmi cădea
 Că copil micuți năstrea
 Și bărbatu 'și omorea.

Copilul blăstămat.

(Baladă pop.)

Colo'n jos la Uinimăt
 Vădu-mi ochii ori nu-mi văd,
 Vădu-mi ochii, om sărac
 Cum venea
 Cum se trăgea
 Cătigan și încetinel
 C-o hăiniță rea pe el,
 Cătigan și mai șezând
 Și din ochi lacrimi vărsând
 Că de tiner tinerel
 Lucruri rele îmi făcea
 Scărbă multă născodea,
 Că noaptea turme fura
 Că și la pismaș aprindea,
 Ziua neveste iubea,
 Până ce că mi-l prindea
 Mi-l prindea și mi-l lega
 În mari legi mi-l judeca
 În mari temniță îl băga
 În zăvoare-l zăvoarea
 De pe toți jelea-l lovea.
 Iar când anii să implinea
 Inapoi să inturna
 Inapoi mi-se ducea
 Dar nu tinăr și frumos
 Făr' bătrîn și sdrențuros,
 Și nu tinăr și voinic
 Făr' bătrîn și gârbovit
 Și cu păru încărunchit,
 Frunză verde viorea
 În sat cum îmi ajungea
 Lua satu de-a lungu
 Să-și găsească iosagu,
 Iosagu și părinții,
 Dar iosagu nu-și afla
 Ca legile le-a lut
 Pân-ce în temniță o stat.
 Și părinții nici așa
 Că de vreme îmi murea
 Dar n'o murit cum să moare
 C'o murit de supărare.

Cul. de: Teodor A. Bogdan
 inv. în Bistrița.**INGERUL.**

Istorisire de Crăciun.

„Bună seara Paul!“

Cel astfel grăit își întoarse capul cam nerăbdător și melancolic, cătră cel-ce intrase, fără însă a-și lăsa peana din mână, cu care, de mai multe ceasuri, scrisese pagini de pagini, fără a băga de seamă, că amurgul clar și rece de Decembrie pătrunsese în odaie. Chiar ș'acum trecu o umbră de mahnire pe fața lui slabă, și fără voie să ridica ca sa-și întâmpine prietenu.

„Tu aci — Leo? Te credeam de mult în călătoria ta de Crăciun — par'că voiai să mergi la sora ta?“

„Da, așa era să fie, însă de astădată vizita mea e de prisos. Matilda îmi scrie că mititeii ei

s'au îmbolnăvit, prin urmare, bătrînul unchiu e silit să stea departe de ei“.

„Sigur, că-ți va fi greu să renunți“, să grăbi Paul a-î răspunde, și strînse cu căldură mâna amicului său. „Să nădăjduim însă că nu-î primejdios. Băieții și fetițele sunt de constituție tare, prin urmare vor putea învinge boala. Vrei să eșim împreună la preumblare?“

„Nu, nu — avem altceva mai interesant de făcut. Ai pregătit pentru copil tăi un pom?“

„Eu?“ răspunse el cu mirare, și un suris amar să ivi pe buzele sale subțiri. Las prostiile, tu bine știi că pentru mine nu mai există nici o serbare și nici o bucurie!“

„Și nici pentru copilii tăi?“

„Copii mei! Ei trebuie să se supună! Simt ei altă lipsă mai mare, în frageta lor etate, decât așa ceva“.

„Tochmai pentru-că o simt. Chiar trebuie să te folosești de fiecare prilej, de a înlătura aceea lipsă, pe care poate din an în an, o vor simți tot mai mult“.

„Și crezi tu că aceasta ar fi o răsplătă, dacă i-ași înconjura cu fluturi și secături, încercându-mă astfel s'alung dorul necunoscut din frageda lor inimă? Aceasta ar fi o încercare zădarnică“.

„Fie și zădarnică, e datoria ta să faci bucurie mititeilor cel puțin în această sfântă Presară, să rizi și să glumești cu ei împreună; spărioasele, sficioasele păsărele, te văd atât de rar, și s'atunci serios și scump la vorbă. Ce ai mai scump, încredințezi străinilor și crezi că ai făcut destul, dacă te îngrijești cu prisosință de trebuințele lor de toate zilele.“

„Te rog, Leo, încetează cu predicile tale de moralitate — tu bine știi, ce rana mortală port în inima mea, și că medicu să temea că îmi voi perde cu desăvârșire mintea. M'am luptat însă, ș'am ajuns până acolo, că pot lucra ore întregi uitându-mi astfel dureres. Însă copilii mei, copilii mei, nu l pot suferi un timp mai îndelungat în jurul meu — prea îmi aduc aminte de norocul meu atât de grozav nimic — până și figura lor îi seamănă — îi aud vocea — aceasta mă scoate din răbdare, și îmi arată mereu cât de bogat am fost, și ce nespuse de sărac și nenorocit am ajuns!“

„Ești un egoist. Aceasta este cea mai mare scădere a ta, întotdeauna dai primul loc „eu“ — lui tău. Dacă ai fi cedat, astăzi poate ar fi altfel și...“

„Oprește-te!“ strigă Paul agitat — „nu mai continua! Ție poate îți pare asta egoism, însă după simțul meu, na'm putut face altfel. Am iubit pe Margareta, încă de când mergea la școală. Sub ochii mei a crescut, eu i-am cultivat talentu, i-am netezit calea, ca să se poată desăvârși în cântare; și când rămase săracă, lipsită și fără de părinți, i-am ajutat să poată trece de sine stătătoare, pe calea stingheră a vieții. O iubeam, și totuș nu îndrăzneam să i-o mărturisesc pe atunci, fiind-că era sub farmecul norocului strălucitor, succese, peste succese. Vocea-i minunată să desvoltă în căți-va ani într'un mod uimitor, apariția-i fascinatoare, sentimentul adânc, de care era pătrunsă la fiecare reprezentare muzicală, exercită o putere fermecătoare asupra publicului, și pe lângă aceea speranțe. Tu știi cât mă murea dorul s'o auz; în ochii lumii eram numai credinciosul ei prietin. Când însă o ajunse nenorocirea de a să îmbolnăvi și doctorul a oprit-o de a-și mai încorda vocea — atunci în acele zile și săptămâni în cari să lupta cu desnădejdea în contra sorței nemiloase eram singura ei mângâiere! Atunci îmi dete mâna și deveni soția mea. Tu știi, ai văzut cum în modesta noastră căminie să n'sănătoșe și înflori din nou, și cum dragălașa ei înfățișare, ființa ei domoală, și cu vocea-i dulce, ori unde se ivea, împrăstia o lumină strălucitoare în jurul ei. Aceia au fost anii păcii și-a fericirii liniștite. Atunci întâmplarea aduse cu sine de o cercetă un vechiu impresario, o auzi cântând, îl făcu o mulțime de făgădueli numai s'o induplicate a pleca în lume să cânte cu mai mulți alți artiști. Inzadar fură rugămintele mele și sfaturile doctorului. Se părea ca să schimbese de-odată cu totul. Era băntuită ca de friguri, cu ori-ce preț, să-și rupă lanțurile și să-și ia sborul libertății. Cu cât o rugam mai mult să se abată dela acel gând, cu atât mai mare zel să cufundă în studii și făcea preparative de călătorie. Își uita de copil și economia casnică, și juca rolul unei femei neînțelese și chinuită de un tiran. Ș'acum mă revolt când

mă gândesc la scenele ce mi-le făcea zi de zi și la societatea artiștilor și artistelor dubioase cu cari convenea! Din cauza multor supărări devenisem nerăbdător și suferind, și când într-o frumoasă zi mă părăsi în taină, această grozăvie n'a mai putut avea nici un efect asupra mea, nu mă mai atinse. De câte-va luni n'am mai avut nici o știre despre ea. De primele ei succese în teatre am citit în jurnale!

Paul căzu fără putere, iarăși în jețul său, dela masa de scris, și și acoperi fața cu mâinile, un gemet adânc ieși din pietul său chinuit.

Leo să plecă asupra lui, puse mâna pe umărul nefericitului și zise:

„Capul sus! Timpul toate le va vindeca și tu vei fi deplin resignat, vom începe cu ziua de azi, așa că vom trăi numai pentru copii, și vom fi mulțumiți văzându-i bucurându-se. Am o poftă arzătoare, de a pregăti azi în presara Crăciunului, o bucurie pentru micile, dulci creaturi, de-oarece băieții și fetițele mele sunt bolnavi. Ionel și Luci, vor fi aceia cari cu veselia lor ne vor readuce în inimă fericirea de odinioară ce o simțeam la asemenea zile.

„Vezi”, continuă el mai departe, pe când desfăcu un pachet mare, „aci am adus de toate — aur, fluturei beteală, mere și nucă, brădulețu e deja în coridor! Așa bătrânul meu adună și mincinoasa înțelepciune de pe masa ta de scris, dă ordin bătrânei tale econoame, stălpul casei, să pregătească un punct strașnic, și să ne așternem pe masă resturile de prin cămară, ș'apoi vom lipi și împodobii, și astfel vom simți încă odată fericirea de copil. Căci într'adevăr, o asemenea pregătire de Crăciun, te întinereste și-ți re'nvie speranța. Apoi vom contempla pe mititeii tăi, cum dorm liniștiți în paturile lor, și mâine seară îți voi așeza cărțile mai de vreme în dulap, și la ora precisă voi fi la tine”.

Cei doi amici rămaseră împreună, până cătră miezul nopții. Pomul împodobit fu dus în salon, și bătrâna econoamă veselă de bucurie îi asigură că va face tot posibilul ca să dea zilii de mâine o înfățișare sărbătorească. Doctorul ceru de cină un crap gras, gălușți cu mac, și alte multe bunătăți. Era vesel, bine dispus. Până și Paul mai re'nvie puțin ocupându-se cu un lucru atât de neobicit, și se bucura că nu i-a perit încă totul din minte. Când rămase însă earăși singur, privi încă multă vreme fotografia aceleia, care îi cauzase o durere atât de amară, și nu să rușină de lacrimile ce-i alunecară lin pe obraz.

Când prima stea clipi pe cer, să opri o trăsura închisă înaintea locuinței lui Paul. Două căpșoare blonde să apăsă de geam și priveau curioase în jos. Ionel și Lucia să urau grozav, de o jumătate de oră așteptau cu nerăbdare sunetul clopoțelului ca să-i cheme în salon.

„Vine îngelu!” strigă tititelul cel de trei ani, ș'arătă cu degetul spre stătura sveltă, ce să cobori repede din trăsura. Broboada de dantelă îi alunecă de pe cap, un val de păr ieși la iveală. Stete la îndoială un moment de a pași pe pragul casei, însoțitorul ei însă o luă de braț, ș'o conduse în lăuntru.

„Asta n'a fost îngelu”, să grăbi înțeleapta Luci a-i răspunde, „asta a fost o damă și unchiu Doctor”.

„Ba da!” strigă micuțu, „Unchiu Doctor a plomis iell, că va duce pe îngelu și la și dus — știu eu!”

„Tu nu știi nimic”, să răsti Luci, „îngelu are aripi — cari trebuie să se vadă. Ș'apoi el vine prin fereastră!”

Cearța micuților se intrerupse de-odată, prin aceea că ușa se deschise. În cadrul ei apăru o femeie îmbrăcată în alb, cu brațele întinse, privi spre copil, cari speriați să refugiază într'un colț al odăiei, unde steteau unul lângă altul.

„Îngelu”, șopti Lucia.

„Am știut eu”, răspunse micuțu, bătând ușor cu picioarul.

„Noi am fost în tot-deuna buni!” strigă mica Luci speriată, îmbrățișându-și frățiorul.

La sunetul vocii line de copil, apăru viață în statura ce stase până acum că înmărmurită.

Căzu în genunchi, și întinzându și brațele, strigă suspinând: „Copil mei, copil mei!”

În acest moment, sunete sărbătorești de clopote se auziră din turnul apropiat, acompaniind astfel primele acorduri, a le unui cântec de Crăciun, pe care Doctorul începu a-l întona în odaia vecină.

Era un amestec de tonuri dulci și melo-dioase, copil pătrunși și ei de această frumsețe se apropiară încet și cu șfială de brațele celei în genunchiate și să alipiră de ea.

De-odată să deschisă aripile ușei, și luminările strălucitoare de pe pomul de Crăciun luminară acel grup fermecător. Paul surprins să opri în loc. Iși netezi fruntea cu mâna, nu și putea da seama dacă e vis sau realitate. Și totuși îl ademini vocea dulce și domoală, și la anul cuvintelor: „Vezi, eu vă vestesc pace eternă!”. Să ridică alba figură și luând copil de mână să apropie de el.

„Paul” șopti ea „de dragul copiilor”.

El îi întinse mâna ș'o atrase la peptul său. Acorduri pline de veselie scoase Doctorul din admirabilul instrument.

„Mărire întru cel de sus, pe pământ pace și între oameni bună învoire!” Astfel resună și'n inimele fericitorilor reuniți.

Trad de: Eugenia Pinciu.

Leacurile populare.

Ca să vezi cum ajunge poporul de întrebuințează la anumite boale anumite leacuri, am să-ți fac un catastiv, după cât m'au ajutat puterile, spre știința ta și-a altora. De unele leacuri te vei mira, de altele vei râde, iar de vre-o câte-va te vei mâhni, căci sunt și de acele cari sunt vătămătoare celui ce crede într'însele.

Bubele dulci se vindecă cu zeamă de frunză de măr dulce. Așa aud, eu nu știu. Dar mai întâi îți vine să cred, că «dulceața» a apropiat leacul de boală, căci bubele sunt dulci și mărul e dulce. O zic asta, pentru că bubele dulci se pot vindeca și cu lapte din țâța unei femei, iar aici leacul iarăși e dulce — e vorba de lapte dulce. Dar mai e și al treilea leac: rădăcina de iarbă dulce. Nu știu dacă ajută bubelor dulci iarba asta, ori laptele, eu însă tare mă tem că temeiul leacului nu e alta nimic decât numele lui.

Acum ascultă. Nodurile cari se fac pe sub piele, la om ori la animal și care se numesc «cârțiță», se vindecă dacă le spălăm cu apa în care am pus țărina de mușoroi, ori dacă le presărăm cu praful ce rămâne dintr'o cârțiță arsă. Dacă nu mă înșel, nodul acesta, cârțița, se numește și «ariciu», dar numai la cai. Se înțelege, schimbând numele boalei, ai schimbat și pe al leacului. Deci, leacul lui? Taie de viu un ariciu și lipește carnea caldă pe nodurile de sub piele ale calului. Aceste două leacuri pot să fie și adevărate; dar tot adevărat este, că ori boala a luat numele dela leac, ori leacul a fost căutat după numele boalei. Dar acum n'ai să te îndoești: tusea măgărească o vindecă dacă bei must de balegă de măgar, sau dacă săruți măgarul pe rădăcina cozii. Fără îndoială, boala, în cazul acesta, și leacul ei tot atâta potrivire au cât și nuca cu perețele. Dar se potrivesc numele.

Dacă a intrat șarpele în om, îl poți scoate mâncând inimă de puț de barză. Înțelegi de ce? Barza e dușmanul șerpilor,

deci și în stomacul omului tot dușman o să-i fie, iar șarpele de frica ei are să fugă din om. Vezi cât de poznașe sunt babele! Căci n'a fost mai cu duh nici acel doctor care a spus unui bolnav ce se plângea că are șoareci în burtă, să înghiță o pisică și va scăpa de ei. Dar asta a fost o glumă; cu șarpele și cu barza nu e glumă de loc, ci credință la care țin cu sfințenie babele.

Tot de felul acesta e leacul pentru junghietură: să înghiți alicelă dintr'un epure de curind împușcat. Precum fuge iepurile de alicelă, așa are să fugă și junghietura! Bietul om, își mai încarcă stomacul cu alicelă! De urechelnită știți ce crede poporul? Că ar fi intrând în urechile omului și face cuib, pricinuind dureri. Ea însă n'are acest obicei rău, și durerile de urechi, pricinuite de răceală, ori de vr'o palmă trasă peste ureche, ori de-o vătămare a peliții, ori altceva, sunt toate puse în socoteala urechelnității, ca și boalele mațelor pe socoteala șarpeului. Acum, ori din ce ar veni boala de urechi, țărânul în loc să alerge la doctor aleargă la babe, iar babele aleargă tot la biata urechelnită. O prind, o pun pe cărbuni aprinși, și cu praful ei face alifie pe care o poartă bolnavul la ureche. Bine-i face! Ea a pricinuit durerea, tot ea s'o vindece. Dar chiar și când nu e vinovată, tot plătește cu pielea nenorocul ei. Căci aceeași alifie de urechelnită arsă e bună și când se jupuește ori se despoaie urechile copiilor mici.

Dacă urechelnita aceasta n'ajută, atunci babele aleargă la alta, care nu e vie, căci e buruiănă pe câmp, și o chiamă varză de stâncă. Chipul ei cam aduce cu o ureche, și de aceea i-se zice și urechelnită, iar dacă i-se zice așa trebuie să fie bună pentru urechi. Într'adevăr, zeama din frunzele ei se stoarce bolnavului în ureche — ca să-l asurzească și mai tare! Eu bănuiesc că pe lângă chipul ei, mai e vinovat la asta și numele ei moldovenesc, căci varza e curechi la Moldoveni, iar planta se chema curechiuș, și curechiușe (pe cum se chiamă în nordul Ardealului), și e lesne să înțelegi urechiușe în loc de curechiușe. Se mai chiamă și iarbaciutei, căci ciuta se numește așa după felul urechilor ei, și cam seamănă planta cu urechia ciutei. Vezi acum din toate acestea, cum nasc credințele din nume, și la ce lucruri fără noimă ajung babele.

Am zis de nume. Știi, că Moldovenii zic ficatului maiu, și că e credința ca pelinul băut la Armindenii îi întărește ficatul. Credință e născută dintr'o zăpăceală de nume. Moldoveanul a crezut că pelinul de Maiu e întăritor de maiu, căci numele lui s'a părut numele ficatului. În felul acesta fetele se spață cu calomfir ca să le crească părul. Credința a intrat în Moldova din Bucovina. Calomfirul are mirosul tare și e în rînd cu magheranul și cu busuiocul, dar cu creșterea părului n'are de loc, nici o legătură. Credința s'a născut din numele lui, căci în Bucovina se chiamă calapăr. În sfârșitul numelui său îi stă toată puterea de a crește părul.

Albeața se vindecă tot cu lucruri albe. Cu lapte dulce, cu zahăr pisat și suflat în ochi, cu cornițe albe de melc. Dar ce te

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întregă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

miră e, că se vindecă și cu albine arse și făcute praf, precum și cu albuș de ou. Numele albușului ca și al albeței sunt frați, că sunt eșite din vorba alb, dar numele albinei cum? Albina nu e albă, poporul însă vede și în numele ei alb, și deci o pune în legătură cu albeața. Într'asta îi stă toată puterea leacului. O și spune într'o legendă populară.

Bășica de pește ajută la bășicare, șopârta verde, gușterul, fierte în rachiu te scapă de primejdia boală a gușterului, șopârta obicinuită e leac la șopârliț. Rana numită unghia găiei se vindecă dacă o atinge cu piciorul unei găi împușcate în zi de sec, ori cu planta numită unghia găiei, fiind că seamănă cu ea, adică umflarea și înflăcă-rarea. Colțul de lup, un buboi care răsuflă mereu și scoate puroae, se vindecă dacă descânți bolnavului cu un colț de lup încă nehiduit de câni și împușcat tot în zi de sec. Grozavele dureri de burtă, numite cărcei fiindcă te încărcești de durere, se vindecă cu zeama de cărcei, fie de ce-o fi, de castravete, de hamei, de vițe de vie, de carpeni, de fragi, numai cărcei să fie; atâta putere are numele. Sângerul, fiindcă numele lui îți amintește de sânge, e leac fără greș la vărsături de sânge, la scursori de sânge și la menstruația femeilor. Ulciorul la ochi, numele lui e făcut din orzisor, fiindcă ulciorul ochiului seamănă cu un fir de orz, se vindecă dacă dintr'o ba-legă de cal, alegi un fir de orz și-l atingi de trei ori de ulcior rostind un descântec. Ferege fiartă e bună pentru cei încueți, fiind numele plantei — e latinesc, ferecă — îți spune însuși că fereacă și desfereacă, adică încue și descue. Lucrul acesta e în-timplător, dar nu face nimic, feregă o poți bea pentru încuere, ca să te pomenești cu o răsturnare de rânză.

Acum să-ți arăt alta lature a doftori-lor băbești. Toate însușirile și bunătățile unui animal ori ale unei plante și ale unui lucru le poți dobândi tu însuși dacă între-buințezi ca leac lucrul acela, planta aceea sau unul dintre mădularile animalului. Că-nepa crește înaltă, deci fetele cari voiesc să aibă păr lung să spală cu sămânță de cânepă pe cap. Coțofana n'are astâmpăr, deci ca să faci pe un om să alerge de colo până colo și să nu aibă alinare să-i dea pe neștiute, să bea scrum de pene de coțofană. Plopul crește înalt și frumos, deci spalându-te pe cap cu apă în care ai fiert frunze de plop, îți crește părul; iar frunza plopului tremură mereu, deci ca să faci fetele să tremure după ele inima flăcăilor, fac descânțece cu muguri de plop, și la horă merge cu câte o frunză de plop în mână. Cioturile în lemnul bradului sunt privite ca niște junghiuri, cari au pricinuit durerea bietului brad, deci ca să scapi de junghiuri bea zeamă de cepuri de brad. Cine e mai ars pe lume decât cărămida? Dacă ai arsură pe piept, bea cărămida pisată, că ar-sătura cărămizii va înceta. Femeile sterpe cari vreau să aibă copii, bea rachiu în care au plămădit o matcă de iepuroaică, și cred că vor fi rodnice ca iepuroaicele, iar bărbații cari n'au copii mănâncă rodul cocosu-lui.

Ca să nu fii fricos te afumi cu păr de urs, ca să fii isteț, ia-l în mâncare argint viu.

Eu ți-am înșirat aici numai pe acelea care sunt vătămătoare sănătății ori bunelor moravuri, numărul lor de altfel e lighion,

Apoi mai este un roi de leacuri: cum cucui. De te-a mușcat un paiejen nu scapi de moarte decât numai legându-te la rană cu pânză de paiejen. Dacă te-a mușcat un câne, ori un șarpe, ori o nevăstuică, te vindecă punând pe rană păr de al cânelui care te-a mușcat ori bând și spalându-te la rană cu apă trecută printr'o piele de șarpe, ori printr'o piele de nevăstuică.

De aceea pe la țărani găsești rar lucruri de folos prin casă, dar piele de șarpe și de nevăstuică des. Înțelegi, gândesc, că vătămătoare e credința asta, mai ales la mușcătura de năpărcă în loc să caute să-și sugă otrava din rană ori să barză, țăraniul bea apă dintr'o piele de șarpe. Cine are bătae de inimă, să înghită o inimă de turturică.

G. Coșbuc.

Din țeara Muscalului.

Intinsul și frumosul șes al Prutului vueste de jalea și suspinele ce ies din piepturile a miț de frați de ai noștri, cari au avut și au mult durerosul prilej de a-și trimite pe fiii, frații ori rudele lor în mult de depărtata Mandciurie spre a-și apăra așa zis »patria«, dacă se mai poate numi și aceea patria lor?! E foarte trist să vezi cum acești tineri sunt smulși fără milă și cruțare din sinul familiilor lor, pentru a-și înregistra și duce acolo, de unde D-zeu știe, de vor mai avea fericirea a se mai întoarce înapoi. E lung și greu convoiul format de acești tineri, dar mult mai lung și dureros e plînsul celor rămași în urma lor, cari nu văd în acest războiu decât înstrăinarea și pierderea pe vecie a tot ce au avut și au mai scump pe această lume: fiu, frate soț ori părinte, etc.

E sfâșietor momentul despărțirii de cei cu cari a viețuit până acum, ear strigătele și rugăciunile lor se pierd în văzduh dar cu toate acestea trebuie să plece, sau de unde nu, ... »unde-î stau picioarele, îi va sta și capul«! Și hotărât bietul Român pleacă la drumul lung cu ochii în lacrimi și inima zdrobită de durerea celor pe cari îi părăsește pentru a nu-i mai revedea poate nici odată!!

Odată această mare ceată de tineri duși și pieriți pe câmpul de luptă, locul lor va fi ocupat de sute și miți de străini, aduși de prin toate părțile împărății rusești spre a se îndeplini astfel marea operă de deznaționalizare, ce urmărește guvernul atot puternicului Țar!! Și cu toate acestea nici un glas de nicăierea!!

Săracii bieții Basarabeni! Ce l-ea fost dat să mai ajungă?

Să lupte cu sălbaticii spre a scoate și apăra pământul pe cari ei nu lau mai văzut, de numele lui n'au mai auzit, ear din rodurile lui n'a gustat, dar nici gusta-va!

Și nu atât ideea războiului îl îngrozește pe bietul Român de oare-ce din războaiele lui Ștefan-cel-Mare, Mihai-Viteazul și Carol I înțeleptul, îl cunoaște îndeajuns cine e și

cât poate, dar ceea ce îl înspăimântă pe dânsul mai mult, e neagra și îndepărtata Mandciurie, e acea țară necunoscută și vremea-i atât de schimbătoare și aspră și cu totul nepotrivită traiului obișnuit din Basarabia! De păgâni și barbari nu se teme el, căci cu de-al de aceștia luptatu-s'au strămoșii și părinții lui! De lipsa celor trebuitoare războiului; de vremuri grele necunoscute lui cum și nesimțite de dânsul, eată de ce se teme și de ce pleacă el atât de abătut și decimat!!

Și are multă dreptate săracul! Căci cu ce tragere de inimă să se mai lupte el, când acum aude întâi de pământul și țara aceea? Și apoi unde mai puț că nu i-se dă nici îmbrăcăminte, hrană, etc. O pildă vădită mi-se întâmplă: Zilele acestea pe când mă aflam la vama din Leova (Basarabia) se prezintă o femeie bătrână c'o legătură în mână care voia s'o trimeată fiului său pe câmpul de bătae. În acea legătură biata mamă îi trimetea mai multe lucruri (cămăși, etc.) și printre ele în iubirea ei de mamă pusese câte-va ruble de cheltuială și ceva de ale mâncării, dar la control, vameșul i-a refuzat banii și mâncarea așa că a trebuit să și le ia înapoi, rămânând a-i trimite numai albiturile, dacă vor mai ajunge și acelea, căci drumul e lung, trece prin mai multe mână.

Și apoi cum hoțiile ce se petrece acum cu prilejul războiului ne sunt cunoscute, cam slabă nădejde de ajungerea lor la destinație!

Și apoi chiar dacă n'ar fi Mandciuria pentru care luptă acum, ci la urma urmei ori-care altă parte a Rusiei adevărate, încă n'ar avea pentru ce lupta, de oare-ce de când a căzut sub stăpânirea ei, soarta lui nu s'a schimbat cu nimica în bine, dar în rău da. Și că pământul sau ce bruma mai au ei, apoi e tot acela ce l'au făcut dela moșii și strămoșii lor ca: Ștefan-cel-Mare ori Cuza, etc.!

După mine unul afacerea fraților Basarabeni se înfățișează mult mai grea decât a tuturor celorlalți confrăți subjugăți.

Basarabeanu.

— Atragem atențiunea onoratului public asupra inseratului Altmann Ede.

— Atragem atențiunea asupra anunțului a lui Polák Sándor.

— Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui Hauer Lajos farmacist în ARAD (Pécskai-út).

— Atragem atenția on. public asupra anunțului lui Igaz Sándor.

POȘTA REDACȚIEI.

Pesac. Luăm știre despre fapta reprobabilă a lui Gh. Anghel. Așteptăm însă să se îndrepte în viitor. Numai dacă ar stărui pe calea apucată îl vom arăta publicului mare românesc.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

M. Marcia econ. Reșița; Să poate procura dela Titu Vuculescu, Boros-jenő. Prețul 65 cr.

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, strada Atzél Péter Nr. 1.
(Lângă Crucea-Albă).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

Bibliografie.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma” de Russu Știrianu Cor. 2.— plus 10 fl. porto	5 „
„Povestiri și schițe” de S. Secula 1.—	5 „
„Nuvele” de Emil Zola Cor. 0.40	5 „
„Școlarul declamator”	0.50 „
„Vatra părăsită” I. Slavici	1.50 „
„Stropi de roasă”	1.— „
„Aur” Const. Hodoș	1.50 „
„Telegrams” farză în 3 acte	0.30 „
„Calendarul” diecesei aradane	0.40 „
„Carmen Sylva” de Vojen	1.— „

A apărut:

„12 cântece de școală” pentru 2 și 3 voci de T. Popovici. Prețul fiecărui caet 50 fl., plus 10 fileră porto. *Cântările liturgice* pentru 3 voci de copii sau bărbați; legătură de lux; prețul 3 cor. plus 20 fil porto. Editura Librăriei arhidiecezane din Sibiu (Nagyszeben).

Cuprinsul: Căetul I, pentru 2 și 3 egale. 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Corderule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Țiganca. 8. Sunt fecior zdravăn. 9. Eu mă duc codrul rămâne. 10. Imn ocașional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae.

Căetul II: Cântece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In cireșar. 3. Cântece de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vinătoresc. 6. Astăzi sicutul.

Cântece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de peatră. 8. Cucule peană galbenă. 9. Vivat țeara mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora oștilor. 12. Colindă.

Redactor responsabil: Sever Bobu.
Editor-proprietar: George Nichia.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

444 Furnisez acasă:
Cărbuni de peatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.
Cărbuni de lemn de fag pentru 2 fl. 20 cr.
Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută chilograme.
Comandele sunt a se adresa lui:
ALTMANN EDE
— neguțator de specialități. —
Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

Nou atelier de lăcătușerie

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că sub Nr. 17 de pe piața Libertății în Arad în casa d-lui Dr. Schwartz Jenő am deschis un

atelier de lăcătușerie

Primește ori-ce lucrări aparținătoare la bransa aceasta pe lângă prețuri culante. Rugând spriginul On. public rămân cu

perfectă stimă

Schwitzer Dező

măestru lăcătuș. 482

Arad, Piața Libertății 17.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștința a p. t. public, că pe Strada Kossuth Nr. 43 în Arad a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai nainte a lui Stamberger Jozsef)

După o experiență de mai mulți ani câștigată în faărici din Budapesta și Viena, am ajuns în plăcuta situațiune să pot îndeplini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor. public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István

măestru măsur. 337

CIOBAN ȘI NADRA

măestru zidar diplomat.

A. R. A. D. Deák Ferencz-utcza 34 sz.

Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de bunget pentru prețuri foarte ieftine.

Cu toată stima:

CIOBAN ȘI NADRA.

Bani! Bani! Bani!

Cele mai eftine

împrumuturi de bani

pe imobile până la valoarea cea mai înaltă mijlocește

Klein József

(Arad, Radnai-ut 10.)

dela institutul de bani din Sibiu, ca reprezentantul acestui institut, pe lângă răplă-tire avantajoasă.

Totodată

Case de inchiriat

carl sunt proprietatea Institutului se vând pe lângă depunerea unui capital mic de asemenea în rate anuale.

Aceste case să află:

Pe strada Csernovitz, Nr. 27. cu etajiu

„ „ Lövész „ 17, parter.

„ „ Botond „ 1, parter

și mai multe alte case.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștința a p. t. public, că dela 1 Dec. a. c., toate mărfurile se vor vinde pentru un preț general, și în fiecare cas acord rabat separat. Cu deosebită stimă: 441

NADLER LAJOS

— Magazin de trusouri pentru bărbați și dame. —

ARAD, Piața Andrassy Nr. 16.

Telefon 651.

Prea stimat Public!

Imi permit a Va atrage binevoitoarea atenție asupra

localului meu de delicatesses

ce se va deschide la 10 Ianuar, unde-mi voi valida bogatele experienta câștigata ca șef de culină în Budapesta, Viena, Belgrad etc.

Locul meu, va fi provăzut cu delicatessuri indigene și din străinătate precum și cu mâncări reci proprii, de toate soiurile.

În alt apartament al locului este culina caldă, de unde la comandă transportez cele mai fine mâncări și la locuință.

Tot felul de Dejeuneert, Dineuri, Jour, Soirée, Bonfiet și alte comande esecut prompt și cu eleganță.

Deiszler József

Comersant de delicatessuri, elevul bucătarului de odinioară slui Pohl Károly.
Arad, Piața Libertății Nr. 20.
(Palatul Nádasdy)

420

Plantațiune de vie
cu ocașiunea Milleniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai culante.

Struguri frumoși, dăinuitoari
va avea cel ce va cere gratuit catalogul cu prețuri al culturai de vițe de vie celei mai mari maghiare, care a fost întemeiată cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea statului.

Cele mai ieftine și mai bune mlădițe de vie.

Mlădițele se prind de minune.

din soiurile de Rizling, Riparia, portalison, Furmint, Slancamen. Kövidin, Burgundia, Kadarca, Charles. etc.
La RENARD JÁNOS, Nagyösz (Torontl.-m.)
Preț curent gratuit. 454

Igaz Sándor

382

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.
Aur și argint călcat cumpără p. prețul
cel mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru re-
pararea de ciasornice și bijuterii.
Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

„ILSE“

de Prusia

448

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai cu-
lante cu transport la

ROTH JÓZSEF

— Intreprindere de transport de mobile. —
ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în
diferite instrumente, în ferării pentru mobile
și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și
Meiding de primul rang Mașine (sparherl)
pentru bucătării de Olanda elegante, specia-
lități pentru economia de casă, dulapuri
pentru ghiță.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători:
Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Ba-
rabás Béla și a pompelor de stropit contra
nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani,
Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, pene-
tinuri și briciuri.

Deposit esclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare uni-
cul deposit al lustrului de argint:
VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru
prețurile ieftine de zi.

Krausz Paulin

Bibliotecă de imprumutat, și librărie
(Strada Aczél Péter)

Edificiul teatrului

Am onoare a atrage atențiunea onoratului public
asupra obiectelor de

CRĂCIUN ȘI ANUL-NOU.

Aici să găsească obiecte surprinzător de aco-
modate pentru

CADOURI

de Anul-Nou și Crăciun pe seama copiilor și a
persoanelor mari corespunzător tuturor gustu-
rilor și prețurilor.Cărți ilustrate de anul nou și cărți de fe-
licitare, numai direct alese, se vând și în angro.Hârtie de epistoale de lucru în de Szepesi
de peste mare și alte calități frumoase.Bas-reliefuluri frumoase în aramă, în cadre
secesiuneAlbumuri pentru cărți ilustrate cu prețuri
dela o coroană în sus. Albumuri dela 1 coroană
în sus.Cărți cu ilustrațiuni în diferite forme, cu
prețul de jumătate, tablouri sfinte, pictură de
geam, cele mai alese modele de pictură artistică.

Requisite de biurouri. Cărți comerciale.

Bibliotecă de imprumutat

1000,000 volume

in limba maghiară, germană
franceză și engleză

SE PLATEȘTE NUMAI 1 COROANĂ LUNAR.

Cărți nouă!

Cărți nouă!

Comandele din provincie se satisfac cu
întoarcerea poștei.

Cu deosebită stimă

Krausz Paulin.

Mai nou și mai interesant!!

Cu prima Februarie a. c. voi da *prețul-
curent* și în limba română, fiind însă foarte
bogat, cine voește a-l primi gratis este rugat
să se adreseze până în 31 Ianuarie la sub-
semnata firmă, căci voesc a mă orienta în câte
mii de esemplare să-l tipăresc,

Impărtașune de Cafea, tea și fructe de sud.

Cu distincă stimă:

Romulus Paszk Fiume.

HEGEDŰS JÓZSEF

ciasornicar ARAD. juvelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nádor.

Chronomètre Alpina

Cel mai
ESCELENT
ciasornic
al veacului.

Union
Horlogère
BIENNE-GENÈVE.

Cadouri de Crăciun și Anul nou.

Prețurile cele mai ieftine.

Atențiune la firmă!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vind pentru prețurile cele mai culante tot
felul de obiecte pentru

cadouri de crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumat,
săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și
copii, giamantane de școală și piață, măsae și batiste
alte multe lucruri alese pe cari nu le lușirăm aici.

Cu deosebită stimă:

450

Rosemberg József

BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de
groase, țigle pentru fântâni, țigle pentru traverse, și
ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabrică în can-
titate mare la stabilimentele fabricii de țigle și căr-
mizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

293

ARAD, Hălter Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.